І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го ЛИСТОПАДА 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 9, 1966 No. 208. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 7 листопада, 1966

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПЛЯНУЄ ще в цьому тижні відбути операцію, яка, згідно з попереднім повідомленням, мала відбутися аж за два тижні. Президент заявив, що він хотів би якнайскорше позбутися операції, бо хотів би знати, що йому в дійсності долягає. Джансон сказав на пресовій конференції, що бажає якнайскорше вернутися до нормальної праці. Операція відбудеться в Тексасі. Президент вже в понеділок 7-го листопада від'їхав до армійського шпиталю в Сан Антоніо, де має перейти різні лябораторійні тести, що є потрібні перед операцією. Президентові мають оперувати поліп в горлі і незначну внутрішню пропуклину, яка виникла у зв'язку з минулорічною операцією жовчевого мішка.

АЙЗЕНГАВЕР ОБОРОНЯЄ НІКСОНА після того, як колишнього віце-президента критикував президент Джансон. Президент Джансон сказав, що „Ніксон не знав, що діється" навіть тоді, коли він „займав урядове становище в Уряді президента Айзенгавера". Айзенгавер опублікував окрему заяву через свого секретаря, в якій заявив, що Ніксон був завжди точно інформований про все, що діялося в Уряді, і був найбільше працьовитий віце-президент в історії ЗДА. Ніксон заявив 5-го листопада в Ню Йорку, що президент Джансон ігнорує право американського народу знати американську політику у В'єтнамі.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЯВИВ на пресовій конференції, що вирішить справу податків перед початком праці нового 90-го Конгресу, який зійдеться до праці на початку січня 1967-го року. Але він не натякнув на це, чи буде збільшувати прибуткові податки, чи ні. На думку президента Джансона з познаки того, що може настати стабільність цін, і тоді республіканці матимуть клопіт, бо не зможуть робити політичного капіталу з проблеми інфляції. Число безробітних стоїть на тому самому відсоткові майже від січня 1966 — 3.9% всіх робітних сил країни.

ПЕРЕВЕДЕНІ ЩОДЕННИКОМ ОПИТУВАННЯ виявляють, що республіканці в цьогорічних виборах не матимуть таких успіхів, яких вони сподівалися. Звичайно партія, яка є в опозиції, здобуває якесь число конгресменів і сенаторів. Передбачають, що республіканці цього року здобудуть коло 30 нових місць в Палаті Репрезентантів, 5 нових губернаторських становищ та один, або найбільше два сенаторських становища. Самі республіканці сподіваються більших успіхів. Сенатор Дірксен рахує на здобуття 70 становищ в Палаті, а Ніксон передбачає 40 нових конгресменів для своєї партії. Інститут д-ра Геллупа говарить про 40-50 нових конгресменів для республіканців.

В НЕДІЛЮ 6-го ЛИСТОПАДА З УСПІХОМ випустили космічний корабель Орбітер 2, який летить до Місяця і там в четвер, 10-го листопада, має почати кружляти довкола цього природного сателіта Землі, а 18-го листопада має почати робити фота поверхні Місяця, щоб знайти найвідповідніше місце для астронавтів, які мають летіти до Місяця перед 1970-им роком. Орбітер 2 випустили о год. 6 : 21 по полудні за допомогою ракети-підсилювача Атлас-Аджени. Це вже другий космічний корабель ЗДА, який буде фотографувати Місяць. СССР вислав досі 4 свої космічні кораблі до Місяця, але з них тільки один зміг фотографувати цю планету.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ОБІЦЯЄ зменшити число покликуваних рекрутів в найближчих 4-ох місяцях. Роберт МекНамара відвідав президента Джансона на фармі в Тексасі і відбув разом із Президентом пресову конференцію, на якій заповів, що в найближчих чотирьох місяцях число покликуваних рекрутів до військової служби буде значно менше, як досі. Від серпня до листопада покликано 161,000 рекрутів, пересічно 37,000 місячно, а від грудня до березня це число винесе коло 80,000, бо місячно пересічно будуть кликати по 20,000. Але секретар оборони заявив, що непередбачені події можуть змінити його плян.

У СВІТІ

ВНАСЛІДОК ВИЛИВУ ВОД РІКИ АРНО В ІТАЛІЇ, спричиненого зливними дощами й вихром, зазнали важкого спустошення італійська провінція Тускана з її столицею Фльоренцією, як також міста Венеція, Гроссето і Тренто. Деякі дільниці Фльоренції опинилися на яких десять стіп під водою. Повінь знищила багато архітектурних і мистецьких пам'яток, як також численні музейні збірки. Обраховують, що шкоди в цій дільниці були більші, як під час цілої другої світової війни. Було дуже багато жертв у людях. Встановлене досі їх число виносить 118. В урядових колах побоюються, що кількість загинулих буде набагато більша.

У ВИСЛІДІ ПЕРЕГОВОРІВ, проведених у Каїро етіопським цісарем Гайле Селассієм з головою держави Гана Иосифом А. Анкрагом та президентом Об'єднаної Арабської Республіки Гамалем Нассером, очолюваний Анкрагом уряд Гани погодився звільнити дипломатів держави Гвінея, що були заарештовані в Гані протягом цілого тижня.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ, що її дехто визнає, як нео-соціял-націоналістичну, здобула у виборах в провінції Гессе вісім мандатів на всіх 96 місць у провінційному парляменті. Це перша-більша перемога тієї партії у виборах до вищих законодатних установ Західньої Німеччини.

„КУЛЬТУРНА РЕВОЛЮЦІЯ" В КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ, починає — згідно з повідомленням кореспондента торонтського часопису „Глоб енд Мейл" з Пейпінгу — звертатися проти деяких провідників самої таки комуністичної партії Китаю. Востаннє члени „Червоної Гвардії" окупували бюра пропагандивного відділу комуністичної партії в Пейпінгу. Усвоїх виступах члени цієї гвардії вимагають усуплення ряду членів проводу компартії, зокрема критикують гостро керівника партійної пропаганди Тао Чу.

ПОРТУГАЛЬСЬКИЙ УРЯД затривожений вістками про поновлення партизанської діяльности націоналістичних повстанців у португальській колонії в Африці Анголі. Бої з повстанцями відбуваються в трьох провінціях Анголі. Збройні виступи ангольських повстанців, започатковані шість місяців тому, були здушені португальським військом.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА

Вернувшися з подорожі на Далекий Схід, президент Линдон Б. Джансон відбув під час відпочинку на своїй фармі в Тексасі пресову конференцію, присвячену головним чином ситуації у В'єтнамі. Відбувалася конференція з участю секретаря оборони Роберта МекНамари, який сповістив журналістів, що в найближчому році покликання рекрутів до війська буде видатно зменшене.

Президент найменував Алена Бойда на секретаря Департаменту Транспортових Справ

Фредеріксбург, Тексас. — Президент Джансон 6-го листопада найменував на секретаря Департаменту Транспортових Справ 44-річного Алена С. Бойда, який досі займав становище підсекретаря в Департаменті Торгівлі. Бойд буде 12-им членом Президентового кабінету. Сенат має затвердити цю номінацію аж в січні, коли 90-ий Конгрес почне працювати. Президент представив Бойда, який був із дружиною на пресовій конференції, хвалячи його як єдиного чоловіка, який з повним успіхом зможе працювати на новому становищі, як фахівець, бо він в дотеперішній праці мав нагоду запізнатися з проблемами транспорту. Новий Департамент транспорту має об'єднати 31 урядову агенцію, які досі займалися транспортовими справами. Цей Департамент матиме під собою майже 100,000 працівників. Бойд почав державну працю в 1961-му році, коли став головою Цивільної Аеронавтичної Ради.

Роковини Листопадового Зриву відзначено в Ню Йорку Святковою Академією

Ню Йорк. — Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій міста Ню Йорку, Відділ Українського Конгресового Комітету Америки в неділю 6-го листопада відзначив Роковини Листопадового Зриву в 1918 році Святковою Академією в залі Джуньйор Гай Скул при Авеню Б. В суботу 5-го листопада в церкві св. Юра відправлено Панахиду за душі тих борців, які згинули в боротьбі за волю українського народу. Панахиду відправляли чотири отці духовні з Чису СВВ: оо. Катрій, Коваляк, Войтина і Хмеляр та оо. Кекіш, Кулинич і Рабій. Співав хор „Думка" під дир. Івана Задорожного. На Панахиді були присутні з прапорами представники американських і українських ветеранів, представники українських громадсько-політичних організацій та дві групи молодечих організацій — також із прапорами. Академія почалася голосом військової трубки, яка на тлі прапорів і делегацій українських організацій молоді та ветеранів, американських і українських, нагадала присутнім повагу тієї хвилі в дні 1-го листопада 1918 року, коли український нарід на Західніх землях зривався до бою за свою волю. Американський гимн відіграв на фортепіяні д-р Ігор Соневицький. Український гимн відспівала численно зібрана публіка при акомпаніменті д-ра І. Соневицького. Відкрив Академію адв. Роман Гуглевич, голова Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Ню Йорку, який говорив про значення Першого Листопада для новішої української історії. Святкову промову виголосив д-р Володимир Галан, сотник УГА і голова Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, який промовляв на тему допомоги українців в Америці українському народові для здобуття волі. Промовляв представник американсько - українських ветеранів адв. Волтер Стек, підполковник американського летунства та почесний член Американського Легіону. В мистецькій частині програми виступала пані Анна Гавдяк, сопрано, солістка хору „Трембіта" в Нюарку, яка відспівала Степового „Куди ж ти згинув рідний краю", Січинського „Думу про Нечая" та А. Гнатишина „Зелена діброво". Маруся Шевчук віддеклямувала Лесі Українки „І ти колись боролась мов Ізраїль". Баритон Лев Рейнарович, соліст Львівської Опери, відспівав арію Богдана з опери „Богдан Хмельницький" К. Данкевича, „Засумуй трембіто" Н. Нижанківського і Гюрка-Фоменка „Друзі вперед!". Мішаний хор „Трембіта" з Нюарку під диригентурою д-ра Ігоря Соневицького відспівав „Козака несуть" М. Леонтовича, „Пісне моя" Д. Січинського і „Думу-пісню" М. Гайворонського. Всі мистецькі продукції публіка щиро оплескувала. Акомпаніював при сольоспівах д-р І. Соневицький, а хорові пані М. Павловська.

„Тризуб" і „Ч. Січ" здобули перемоги

„Тризуб", Філядельфія, здобув минулої неділі, 6-го листопада, високу перемогу 9 : 0 над дружиною Гартфорд СК у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліги на виїзді у Гартфорді, Конн. Стрільцями воріт у цій односторонній зустрічі, хоч противники „Тризуба" мали спроваджених змагунів з Канади, були: Бенітез 4, Вагнер 4 і Аяла 1. Українські громадяни Гартфорду влаштували після змагань для змагунів „Тризуба" прийняття.

„Чорноморська Січ", Нюарк, перемогла минулої неділі сильного суперника „Тайгерс" з Бостону. в складі якого грав цілий ряд імпортованих змагунів, скромним вислідом 1 : 0 у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліги в Нюарку. Одинокі і переможні ворота здобув Шорт на 29-ій хвилині змагань. „Чорноморська Січ" займає в табелі АФЛіги перше місце з точками 14 : 2 і відношенням воріт 24 : 9. Поруч „Ч. Січі" на вершку табелі стоїть „Тризуб" з точками 14 : 4 і відношенням воріт 41 : 7.

УСК Ню Йорк зустрів „Блю Стар" у минулонедільних товариських футбольних змаганнях, які закінчилися нерішеною 4 : 4.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ ЗДА І КАНАДИ В ТОРОНТІ СХВАЛИВ КОДЕКС ЕТИКИ, ЗАЙНЯВ СТАНОВИЩЕ ДО ПРЕСИ В УССР ТА РІШИВ ПЕРЕВЕСТИ ФЕДЕРАЦІЮ СУЖА І СУЖК

Торонто. — Кодекс етики, що має стати базою професійної праці і поведінки українських редакторів на північно - американському континенті, ставлення до преси в УССР, рішення про переведення Федерації Спілок Українських Журналістів Америки й Канади та відповідні резолюції в актуальних справах були результатом дводенних нарад Другого З'їзду Українських Журналістів Америки й Канади, що відбувся тут минулої суботи й неділі, 5 і 6-го листопада, в залі церкви св. Покрови в першому дні та в Українському Народному Домі в другому дні. В з'їзді, що його зорганізувала Спілка Українських Журналістів Канади при співпраці такої ж Спілки Америки, взяло участь 80 зареєстрованих журналістів, 45 з Канади та 35 із ЗДА, та 72 гостей, 61 з Канади і 11 з ЗДА. Крім ділових нарад, доповідей і дебат та ухвал відбулася спільна вечеря учасників з'їзду і гостей з кругів ширшого громадянства, а після вечері панель на тему вигляду і перспектив української преси в ЗДА і Канаді Господарем вечері було гостинне Об'єднання Українських Підприємців і Професіоналістів, яке покрило кошта з'їзду. Між гостями на з'їзді був сенатор Павло Юзик.

Перший день З'їзду: доповіді, дискусія, зустріч з громадянством.

З'їзд розпочався в суботу 5-го листопада ц.р. у залі церкви святої Покрови при Лідс-Оссінгтон, після того, як прибуваючі на нього учасники і гості ресструвались та отримували відповідні відзнаки. Ці справи полагоджував п. І. Липовецький з допомогою двох пань. З'їзд відкрив голова СУЖ Канади редактор Василь Софронів Левицький, який у короткому слові привітав прибулих і згадав про померлих від часу Першого З'їзду в жовтні минулого року на „Союзівці" таких видатних українських журналістів і публіцистів, як Василь Мудрий і д-р Микола Шлемкевич.

Обрано Президію в такому складі: голова ред. Василь Левицький, ред. Іван Кедрин - Рудницький і о. д-р Петро Хомин, — заступники, д-р Роман Криштальський і пані Наталя Когуська — секретарі. Обрано теж членів 4-ох Комісій — 1) Кодексу етики українського журналіста: А. Драган, Борис Ржепецький, д-р Малащук, Ом. Тарнавський, пані Аріядна Стебельська. 2) Резолюційна: Мстислав Дольницький, В. Солонинка, Микола Плавюк, Антін Ліхнюк, Людмила Івченко, Олекса Яворський, Анатоль Курдидик. 3) Для справ федерації Спілок: Іван Кедрин, д-р Роман Криштальський, д-р Ярослав Шав'юк, мгр. Ярослав Онищук, Ірина Пеленська. 4) Становища до преси в УССР: Іван Кедрин, Роман Рахманний, Антін Добрянський, В'ячеслав Давиденко, Іван Сирник, Валентин Коваль, І. Боднарчук.

Після того З'їзд вислухав три доповіді: 1) Івана Кедрина-Рудницького на тему: „Перший З'їзд українських журналістів і його спадщина другому, 2) Р. Рахманного на тему: „Українська преса в УССР" і 3) Лева Коссара: „Українська еміграційна преса з погляду сучасної журналістики". Після доповідей відбулася дискусія, в якій забрало слово 18 осіб.

У перерві між годинами 3 і 6 почали радити Комісії, а о год. 6-ій відбулася зустріч з громадянством за спільною вечерею, на якій майстром церемоній був інж. Василь Янішевський. Ред. В. Варaниця привітав від Управи СУЖ Уанади всіх прибулих і подякував Об'єднанню Підприємців і Професіоналістів за видатну грошову допомогу З'їздові. Молитву провів о. д-р П. Хомин. Від Об'єднання Українських Професіоналістів і Підприємців коротко привітав З'їзд п. Романюк а від Об'єднання купців і промисловців промовляв п. Вжесньовський. З **короткими привітами** виступили тільки І. Кедрин і сенатор П. Юзик. Б. Олесандрів поінформував про розписаний з нагоди того З'їзду „Блискавичний конкурс на епіграми" та разом з мистцем Мироном Левицьким відчитували частину епіграм, що викликували веселість і прегзання збоку слухачів. **Те саме стосувалося** сатиричної гуморески Іванни Савицької-Мусій, що її відчитала **артистка** Ірина Лаврівська. Відчитано довгий список установ, організацій і окремих видатних осіб, що прислали З'їздові письмові привіти.

Безпосередньо після вечері на тій же естраді відбулася панель на тему „Перспективи української преси на еміграції". Панелем проводив інж. Лев Винницький і в ньому взяли участь від видавців, редакторів і читачів — о. д-р М. Сопуляк, дир. І. Бойко, ред. Н. Когуська і Марія Логуш. Над заявами панелістів відбулася коротка дискусія.

Другий день нарад: прийняття постанов

У другому дні З'їзду, в неділю 6 листопада, в залі Українського Дому при вул. Хрісті відбулося продовження дискусії з попереднього дня, закінчення Комісійних нарад, звіти Комісій та дискусія над ними, як теж прийняття цілої низки важливих постанов. Між ними схвалено зреферований А. Драганом і Б. Ржепецьким „Кодекс етики українського журналіста", зреферовані ред. М. Дольницьким і ред. А. Курдидиком Загальні резолюції, зреферований д-ром Р. Криштальським та ред. І. Вараницею „Статут Федерації Спілок українських журналістів Америки і Канади", над яким голосували тільки члени тих Спілок та який має перейти ратифікацію на Загальних зборах обох Спілок, та зреферовані І. Кедрином „Становище до української преси в УССР".

О год. 3-ій по пол. закінчено З'їзд коротким закличним словом І. Кедрина та відспіванням Українського Національного Гимну.

„СВОБОДА" З ДАТОЮ 8-го ЛИСТОПАДА НЕ ПОЯВИТЬСЯ

З уваги на те, що у вівторок, 8-го листопада, є день виборів, „Свобода" з датою того дня не появиться. Це число „Свободи" друкується в понеділок, 7-го листопада, з датою середи, 9-го листопада. Чергове число „Свободи" друкуватиметься в середу з датою четверга, 10-го листопада.

Представники комуністичного Китаю покинули кремлівські збори

Москва. — Сорок і дев'яті роковини т. зв. „Жовтневої революції", відзначувані тут урочистим зібранням на Кремлі в дні 6 листопада ц. р., причинилися до дальшого розриву між Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм. Присутні на цьому зібранні представники Пейпінґу комуністичний шарже д'аффер Чанг Тег-теуен та його прибічники вийшли демонстративно із Кремлівського Палацу З'їздів після того, як було проголошене звернення ЦК КПСС з приводу 49-их роковин „жовтневої революції". Приводом до цього виходу, був уступ звернення такого змісту: „Те, що відбувається тепер в Китаї під прапором т.зв. культурної революції, не має нічого спільного ні з революцією, ні з культурою, ні з марксизмом, ні з політикою соціялізму". Читання цього уступу звернення було прийняте бурхливими оплесками зібраних на залі 6 000 комуністів. В політичних колах уважають демонстративний вихід представників комуністичного Китаю із кремлівського зібрання відплатою за таку ж демонстрацію представників СССР та деяких країн „народніх демократій" дня 1 жовтня ц.р.

В НТШ вшановано пам'ять Б. Лепкого в 25-ліття смерти

Ню Йорк. — У виповненій вщерть великій залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку, Управа Наукового Товариства ім. Шевченка і Філологічна Секція вшанували в дні 5 листопада цього року, Наукового Конференцією, 25-ліття смерди поета і письменника Богдана Лепкого, дійсного члена НТШ. Конференцію відкрив і нею проводив директор Філологічної Секції проф. д-р Я. Рудницький. З черги проф. д-р Р. Смаль-Стоцький поділився з присутніми спогадами про свої зустрічі з поетом в домі своїх батьків у Чернівцях, а опісля у Відні, Берліні, Празі й у Варшаві. Він схарактеризував Б. Лепкого як визначного знавця і дослідника літератури, як громадського діяча та як благородну, великого серця, людину. Письменниця п. Д. Ярославська-Столярчук подала з черги свої спогади про поета під час його перебування в Черчі, зазначуючи його незвичайно прихильну оцінку її повісти „Полин під ногами". На закінчення першої частини конференції, ред. Лев Лепкий описав в своїй доповіді останні роки поета та його вклад в громадське і суспільне життя української громади в Кракові.

З уваги на Листопадову Панахиду за поляглих героїв, яка то панахида відбулася того ж дня вечером в Церкві Св. Юра в Ню Йорку, другу частину Конференції відкликано на грудень. В тій частині Конференції доповіді виголосять: д-р С. Карпінська, д-р М. Климишин, проф. д-р В. Лев і інші. З нагоди цієї річниці Наукове Товариство ім. Шевченка приготовляє до друку виданння „Казки мого життя" Лепкого, в трьох частинах.

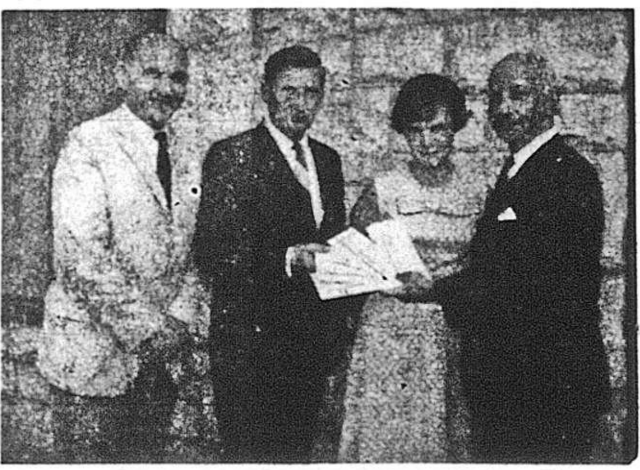
Українські учені взяли участь у міжнародному науковому виданні

Гаага. — Відоме в ділянці гуманістичних наук Видавництво Мутона в Голляндії випустило недавно друкованою книжку доповідей Восьмого Міжнародного Конгресу Назвознавства, в якій надруковано праці І. Паульса про географічні назви Полісся, Яр. Рудницького про типологію народного назовництва, Яра Славутича про українських назв, О. Старчука про назви Буковини та В. Жили про прізвища мешканців Харкова в 17 ст. До Наукового Комітету Конгресу входив проф. Яр. Рудницький як офіційний представник канадійських наукових установ, в тому Української Вільної Академії Наук, що зазначено в книзі на стор. 15.

Проф. д-р Леонтій Дмоховський на Міжнародному Конгресі Пістряка

Вашингтон. (Р. Б.) — Американська преса інформує, що відомий наш науковець, професор вірології і електронної мікроскопії при Тексаському Університеті, Шпиталь М. Д. Ендерсона й Інститут Пістряка в Гюстоні, Тексас, проф. д-р Леонтій Дмоховський, голова Департаменту Вірології, який і створено для нього вперше в історії цього ж університету, перебуває тепер в Токіо, Японія, де бере активну участь, як дослідник і як голова Секції у Міжнародному Конгресі Пістряка, що відбувається від 22-го жовтня до 14-го листопада 1966 р. Д-р Л. Дмоховський виголосив на ньому доповідь на тему „Електронномікроскопові студії людської левкемії та лімфони".

Делегат, який сповнив свою повинність

В цьогорічній членській кампанії делегат 26-ої Конвенції від 42-го Відділу з Пассейку п. Роман Шраменко приєднав уже десятку нових членів, щоб так сповнити свою делегатську повинність. Серед нових членів, який придбав п. Роман Шраменко для УНСоюзу, є теж відомий науковець і дослідник, професор Прінстонського університету д-р Карло Г. Зайнінгер, німець, одружений з українкою, та його дружина Софія з дому Гугель. На фото (зліва): організатор п. Роман Шраменко, д-р Карло Г. Зайнінгер, пані Софія Зайнінгер і головний предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір.

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Проти Пейпінґу в ОН

На денному порядку цієї Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй стоїть знову справа допущення до цієї установи комуністичного Китаю. Знайшлися найвище поставлені особи в міжнародному світі, які рекомендують прийняти комуністичний Китай до ОН. Одні стоять на принциповому становищі, що це така установа, яка має охоплювати всі народи й країни світу, — тому й заклик Папи Павла VI у промові на Генеральній Асамблеї ОН 4 жовтня минулого року „включити до ОН тих, які ще туди не належать", дехто зрозумів, як рекомендацію в користь Пейпінґу. Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант одверто пропаґує прийняття комуністичного Китаю, без якого — мовляв — не можна перевести дійсного міжнародного роззброєння, подібного арґументу вживає й французький президент де Ґолль.

Упродовж останнього десятиліття щороку „відкладано" цю справу до наступної сесії Генеральної Асамблеї, але з кожним роком число противників участи комуністичного Китаю в ОН — меншало. На попередній сесії Генеральної Асамблеї не допущено його до ОН тільки тому, що 56 голосами проти 49 підтримано становище Америки, що це — „важлива справа" і тому вимагає двох третин голосів для важности ухвали. А в сутньому голосуванні було 47 „за" і 47 „проти". В американській пресі появились статті і в дебатах на наукових і політичних форумах озвались голоси за те, що американський Уряд повинен перевірити своє становище, бо може статися таке, що прихильники допущення комуністичного Китаю можуть здобути на Генеральній Асамблеї більшість всупереч волі ЗДА, і тоді значно потерпить їх престиж. З'явились також прихильники концепції „двох Китаїв": прийняти до ОН комуністичний Китай, як політичний „реалітет" і зберегти членство за Вільним Китаєм, формально Республікою Китаю з місцем осідку на Тайвані (Формозі), що його 13-мільйонове населення таки більше, ані ж людність багатьох азійсько-африканських державок.

Сам комунокитайський уряд заявив минулого року, що не увійде до Об'єднаних Націй доти, поки не перестануть вони бути „слугою Америки". Пропонована Хрущовим „тройка" на місце генерального секретаря ОН була б нічим в порівнянні з „реформами", що їх зажадали б китайські комуністи. Далі, вони рішуче вимагають взагалі викинути з ОН Вільний Китай, — а цей останній заявив, що ніяк не приймає концепції „двох Китаїв", бо комунокитайський режим узурпаторський, окупаційний і тимчасовий.

Минулого тижня появилися три знаменні заяви. Кількадесят китайських учених, професорів різних університетів, головно в Тайпеї на Тайвані і в Америці, навели довгу низку доказів проти „реалітетности" комунокитайського режиму. 114 американських видатних діячів з президентом Американської Федерації Праці й Конґресу Індустріяльних Організацій Джорджом Міні у проводі виступили публічно проти участи в ОН комуністичного Китаю, бо це було б „схваленням, усправедливленням та нагородою для китайського диктаторського режиму в тій країні і його аґресії назовні". Майже одночасно 283 конґресмени і 51 сенатор, отже більшість з обох палат Конґресу, проголосили на цілу сторінку „НЙ Таймсу" заяву — проти визнання Америкою комуністичного Китаю, проти торговельних взаємин з ним і проти прийняття його до Об'єднаних Націй.

Було б насправді глумом над усіма гаслами чартеру ОН і глумом над здоровим розумом приймати до ОН країну, правителі якої мріють про загирення тієї установи і всього вільного світу.

Проф. д-р Михайло Пап
голова УААУП

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСОРІВ

Четверта конвенція Української Американської Асоціяції Університетських Професорів, яка об'єднує тільки діючих викладачів акредитованих американських і канадійських університетів і коледжів, відбудеться в суботу 12 листопада в приміщеннях Джан Керролл Університету в Клівленді, Огайо.

Крім ділової частини нарад, що охоплюватиме звітування, дискусію та вибір керівних органів Асоціяції на чергові два роки, в рямках конвенції будуть виголошені доповіді голови Асоціяції, проф. д-ра Михайла Папа про цілі й завдання Асоціяції, проф. д-ра Івана Фізера про основне завдання університетського професора та проф. д-ра Ігоря Каменецького про можливості співпраці членів Асоціяції з науковими інституціями в Европі. Звіт з діяльности Асоціяції складе її секретар-скарбник, проф. д-р Петро Стерчо.

В рямках з'їзду відбудеться зустріч університетських професорів з представниками українського громадянства Клівленду в приміщеннях Парма Сейвінґс Коммюніті Рум,а після того відзначення 100-річчя з дня народження академіка Михайла Грушевського з доповіддю д-ра Любомира Винаря.

Учасники з'їзду мають проаналізувати діяльність Асоціяції в минулому і намітити шляхи її розвитку на майбутнє. Одне з основних завдань членів Асоціяції промощувати шлях для кращого зрозуміння української та східньоевропейської проблематики в американських університетах. Проте, хоч наші наукові інституції НТШ та УВАН роблять усе що в їх силах, дошкульно відчувається брак наукових праць з різних ділянок українознавства. Для субсидіювання публікації наукових праць Асоціяція робила заходи, щоб створити Науковий Фонд, але покищо в належній мірі його не розвинено.

Перед членами Асоціяції стоїть ряд дуже важливих завдань.Вони ж бо чи не єдині спроможні захитати традиційну школу, яка закоренилася в американських університетах і впродовж довгих десятиріч плекала культ неподільности російської імперії, а часто навіть і тепер заперечує існування в СССР окремих націй, окремих культур, ба навіть окремих мов. В цьому напрямі перші льоди проломано, але залишається ще багато праці.

Члени Асоціяції концентрують свою увагу на підготові відповідних наукових праць з різних ділянок науки, включаючи в них і українську проблематику. Це відноситься в першу чергу до історії, політичних наук, політичної економії, літератури, філософії, східньоевропейських мов тощо. Початок уже на добрій дорозі, і члени Асоціяції, за підтримкою вільної української громади, подбають про те, щоб заповнити полиці університетських бібліотек відповідними науковими працями.

Щоб посилати нашу питому вагу в американській науці, члени Асоціяції дбають про збільшення рядів українських університетських викладачів. У цьому напрямі, де лише можливо, утримують вони тісний контакт із заавансованими студентами, а зокрема докторантами з різних ділянок науки.

Організуючи наукові конференції та виголошуючи доповіді на наукових конференціях американського академічного світу, члени нашої Асоціяції преставляють різні проблеми українознавства в правдивому світлі. В цьому мали вони чималі успіхи. От хоч би щорічні конференції в Джан Керролл Університеті, присвячені питанням імперо - колоніялізму царської та совєтської російської імперії. Не місце тут вираховувати наукові доповіді наших членів на різних конференціях. Треба, однак, мати на увазі, що вони не залишилися без позитивного сліду. Тому члени нашої Асоціяції, як також вся українська громада, повинні скріпити морально, а то й матеріяльно всі ті американські та канадійські центри науки, в яких вже існують можливості для об'єктивного трактування проблематики поневолених Москвою народів.

Для скріплення цієї діяльности необхідна всестороння підтримка всієї української вільної громади.

На IX Конґресі Американських Українців представники товариств лікарів, інженерів, професорів, ветеринарних лікарів, правників і бібліотекарів — обміркували потребу створення координаційного центру всіх наших академічних професійних і науково - академічних товариств. Треба щиро привітати цей крок, бо вільна українська громада на цьому скористає. Бо вже найвищий час відсепарувати загальноукраїнську справу від задушливої партійно - політичної атмосфери, яка роками гальмує конструктивний підхід до розв'язки різних проблем. Вістря нашої боротьби повинно бути скероване проти зовнішнього ворога, проти неправди й проти злоби!

Українська Американська Асоціяція Університетських Професорів, члени якої належать до різних ідеологічних самостійницько настроєних угруповань, разом з іншими українськими академічними центральними організаціями та нашими науковими установами бажає внести свій вклад у нормалізацію життя й створення лагідного клімату для кращих і успішніших акцій в ім'я Української Свободи.

Д-р Михайло Кушнір

АБО ... АБО

Коли народний артист ССCP, Павло Вірський, перший раз у 1962 р. об'їздив ЗДА з ансамблем танцю УССР — процес ліквідації національної формами та самобутньої характером української культури був у повному розпалі. Москва нищила пам'ятки української культури, ліквідувала творців української культури, калічила українську мову. Вона проводила систематично і послідовно процес насильницької ліквідації самобутности й автентичности української культури. Вона намагалася звести існування українства, як окремої культуротворчої сили, до мінімуму і цілковито інтеґрувати та підпорядкувати його інтересам панівної російської культури, завойовництва, імперіялізму і колоніялізму.

Але це не перешкодило Павлові Вірському заявити: „Приїзд танцювального ансамблю б'є по брехливій пропаґанді цих націоналістичних істот, викриває їх гадючі наклепи, показує не тільки українцям, але й людям інших національностей, яких великих успіхів добилася сучасна Україна, а це стверджує, в свою чергу, що тільки вільний народ може створити такі культурні чудеса" („Сто днів за океаном" — „Радянська Культура", ч. 72, 1962 р.).

Справді, великих успіхів добилася сучасна Україна! Після досягнень Леся Курбаса — „Дай серцю волю" в натуралістичному оформленні на декаді українського мистецтва в Москві! Після досягнень Стеценка, Леонтовича, Ревуцького, Лятошинського — оглуплююча „мобілізуюча" музика для мас", „шляґери" про доярок і свинопасів! Після досягнень монументальної образотворчої школи Михайла Бойчука — плякат! І до того ж більшість книжкової продукції і преси — на російській мові!

Отже, виступи ансамблю танцю мали бути димовою завісою: спереду — „культурні чудеса", ззаду — ліквідація української культури.

Але є ще й друга ціль. Вона висказана в тій самій статті Вірського: ... „гастролі державного заслуженого ансамблю танцю УРСР збуджують громадську думку, привертають ще більше увагу до Радянської України і до всього Радянського Союзу, сприяють пожвавленню діяльности української проґресивної еміґрації".

Отже, підривна робота серед еміґрації, спроба розколоти її, розкласти її, звести її ролю до зера, скріплюючи водночас позиції прихильників контактів і тих, що визнають УССР — українською державою.

Яку ціль має Москва в намаганні розкладати, ліквідувати українську еміґрацію? Це далекосягла політична мета: Москва намагається вивести на світові ринки „соціялістичний гуманізм", як мишоловку, а тим часом саме існування великих політичних еміґрацій унеможливлює рекляму цього ошуканського товару.

Випробуваною методою Москви в політичній боротьбі є жирування на людському нещасті. Коли перед Москвою виринула конечність ліквідувати українську політичну еміґрацію, то рівночасно винесено постанову перевести це шляхом гри на стражданні і тузі за краєм поодиноких людей на чужині.

З цього наставлення москалі розгорнули не тільки часописну пропаґанду, не тільки організували висилку книжок, платівок, фільмів, мистецьких імпрез, які мають створювати сприятливу для дальших потягнень атмосферу, але й деякою мірою інфільтрувати своїм впливом поодиноких людей. Спрепаровано також твердження, що кошмарна дійсність сталінської доби належить до минулого, а наступила епоха повної і справедливої свободи.

На так приготований ґрунт засіяно зерна неохоти, недовір'я і навіть спротиву всякій дії, що йде по лінії визвольної боротьби. Поширюється критику самостійницької візії України, а прямування до її здійснення, як безмозку буфонаду. А впарі з цим поволі й обережно просовується заклик вести реальну політику, орієнтуватися на УССР. Це все з метою ослабити й розкласти українську політичну еміґрацію і, коли вже не вдалося репатріювати її, то, принаймні, приспішити процес перетворення її на побутову еміґрацію, з очевидними симпатіями до совєтської України.

Організоване Москвою намагання ліквідувати українську політичну еміґрацію є до деякої міри перевіркою моральної сили і відпорности цієї еміґрації. Але, на жаль, треба ствердити, що моральна сила і відпорність еміґрації слабне, що виявляється браком чіткої, живої громадської думки, а це, в свою чергу створює атмосферу, що підбадьорює і заохочує до дії ті елементи еміґрації, які поставили ставку на УССР.

І тому на наших очах відбулися: зустріч „бриґади" Колосової, маневрування коекзистенціялістів на терені УККА, несподівана їх оборона збоку націоналістичної політичної групи, а після того зустріч з ансамблем Вірського, з віршованими привітаннями, перекусками та напитками. І це саме тоді, коли в Україні московський окупант скріплює репресії проти діячів української культури і підготовляє вивіз з України нових півтора мільйона українців.

Щоб знайти вихід із цієї важкої та небезпечної для визвольної справи дилеми й успішний засіб на всякого роду політичні небезпеки, — здорова частина еміґрації мусить прикликати здоровий глузд в оцінці публічних явищ і відбудувати сильну громадську думку, що твердо реаґуватиме на всякі вилазки.

Дивлячись з відтинку нинішнього дня назад, на тисячу літ української історії — бачимо виразно, що доля тисячолітнього розвоєвого напрямку нашого народу опинилася на короткий час у крихких, знеохочених і розсварених еміґрантських руках. Знаю, що це речення звучить помпезно, але все ж таки воно цілковито правдиве. Українська політична еміґрація є в цю хвилину мірилом, яким міряється долю України.

Міряючи її, можемо вирішити, що або дотеперішня спадщина повинна йти шляхом московсько-большевицької системи, а тоді нам немає тут пощо довше залишатись і одного навіть дня, але треба вертатися, або ми можемо вирішити інакше, а саме, що будемо про всяких умовинах — боронити національний і християнський стрижень розвоєвої лінії нашого народу, даючи відсіч усякого роду зазіханням московських большевиків і вилазкам еміґраційних співіснувальників.

Микола Бараболяк

ДУМКИ ПРО ПОЛІТИЧНИЙ ПРИНЦИПІЯЛІЗМ І ЩЕ ДЕЩО

Заклик у пресі бойкотувати балет Вірського взяв мене за серце. Дійсно, москаль нищить Україну, а нас гопаком задурює. Образливе це — без сумніву. Але...

Я маю нагоду бачити цей балет в Америці. Але могло статись так, що я бачив би його також у Львові чи Києві.

Я — той самий я, що нині тут, міг би бути там.

Скажім, я там. Я — професор Львівського університету. Сиджу на своїй роботі як миша на пудлі, але держусь. Ходжу на кожну українську виставу в львівському театрі опери і балету. Очевидно, я свідомий, який дух цього театру, і я міг би бойкотувати його. Та на мій бойкот, мабуть, ніхто й уваги не звернув би. Я міг би вчинити щось драстичніше. Будучи чесним із собою, я повинен на знак протесту проти московщення університету зрезиґнувати з професури. Я міг би піти, скажім, на дверника. Але моя нова робота поставила б мене, мабуть, у ще більший конфлікт із моїм сумлінням.

Коли б я був молодший, я міг би демонструвати ще в інший спосіб. Вишивані сорочки там у моді; але я міг би дати звузити свої штани на американську моду, запустити бітлівські кучері і награвати американські ракенд - ролі. За це мене поставили б, мабуть, перед суд для паразитів, і я дуже скоро опинився б десь в підарктичній околиці. І так закінчились би мої бойкоти і демонстрації.

Очевидно, я був би героєм у своїх очах. А що я доказав би? Мої студенти втратили б може одного з останніх професорів, якого ще вважали за „свого", а моє місце ледве чи хто кращий заступив би.

Що сталось би з українськими репертуарами Львівського театру, коли українці перестали б його відвідувати? Відповідь ясна.

Отже, коли б я був там, я пильно відвідував би кожну імпрезу, що ще тхне українським духом. Це, мабуть, єдине, що давало б мені хоч на хвилину забути дійсність і додавало дещо віри в майбутнє.

Але це філософування. Я не там, а тут. Але все ж я той самий „я". Коли ж я там не бойкотував би, так чому тут? Той самий балет і той самий я...

Чи це нам першина, що мусимо приймати дещо, що й образливе? Коли ми були в гімназії, нам не залищалось нічого іншого, як учитись у клясі, де висів на почесному місці „ожелок", — або не вчитись загалом. Коли ми хотіли влаштувати імпрезу в „Просвіті", нам треба було теж погодитись із образливими передумовами і цензурою. Ми ніколи не могли бути вповні принциповими, коли хотіли щось осягнути. Бути принциповим, значило виректися всього. А іноді треба було задовольнятись частковими досягненнями. Ми зустрічались із приятелями по тюрмах під наглядом вартових. Чому ж не зустрітись із людьми з України, хоч теж під наглядом Колосових чи інших? Чи вони нам подобаються чи ні, вони нинішня провідна верства в Україні.

Та чи піду я, чи підете ви побачити Вірського — річ неістотна. Піду - побачу мистецьке виконання, на яке ми тут спромогтись не всилі; і все ж воно репрезентує перед світом високу клясу українського мистецтва. Не піду — Державний Департамент мого протесту не занотує і демаршу в Москві з тієї нагоди не зробить.

Істотне що інше: підхід до політичних проблем. Принципово - ідеологічний підхід до питань, що нас хвилюють і тривожать у час, коли принципіялізм давно призабутий у політичному житті народів. Серед нас покутує ще принциповий підхід до питань політики у добу, коли совєтський комунізм уже не комунізм, коли британський чи німецький соціялізм — не соціялізм, коли польський націоналізм — не націоналізм! Коли Католицька Церква упротестантизовується; коли капіталізм, кейнізіяніязуючись, стає по суті змодифікованим соціялізмом; коли наростають у світі проблеми такі скомпліковані, що переходять поза межі наших дотеперішніх мірил вартостей, сягаючи у саму глушу людської істоти, її моралі, віри, права і в усе, чим вона досі жила.

На Заході вартості, що досі вдержували рівновагу політичних сил — родина, Церква, школа — захитані. Патріотизм молоді, що був досі наріжним каменем національного існування — де він? Ми є свідками, коли молодь виявляє свої почування в такий спосіб, що в наших очах виглядає як виразне зрадництво.

А у Совєтах? Ідеологічний комунізм збанкрутував до такого ступеня, що він там уже лише вивіска, за якою вигідно скривати московський імперіялізм. Світовий комунізм теж скомпромітований; хто чує нині про кастроїзм? Чи про похід комунізму в Африці після ганебного провалу в Індонезії? На китайський комунізм світ дивиться, як на божевілля.

Ідеології, що колись порушували мільйони комуністів,

(*Закінчення на стор. 7ій*)

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(111)

Але навіть таке лагідне окреслення слова „декадентизм", як його розумів Щурат, не подобалося Франкові, який відповів своєму критикові віршом „Декадент", в якому є такі строфи:

Який я декадент? Я син народа,
Що вгору йде, хоч був запертий в льох.
Мій поклик: праця, щастя і свобода,
Я хлопський син, пролог, не епілог.

Що в моїй пісні біль і жаль і туга,
Це лиш тому, що склалось так життя.
Та є в ній, брате мій, ще нута друга:
Надія, воля, радісне чуття.

Франко написав цю відповідь Щуратові в 1896 р., саме тоді, коли приготовляв видати цілу свою ліричну драму „Зів'яле листя", і тому, як слушно підкреслює Ярема, слова поета мають велике значення при оцінці його творчости в тому часі. Поет заявляє, що „не любить безпредметно тужити, ні шуму в власних слухати вухах; поки живий, він хоче справді жити, а боротьби життя йому не страх" (XVI, А, ст. 19).

Коли появилася ціла збірка „Зів'яле листя", Щурат знов у „Зорі" (1897) написав про неї критику, в якій хвалив і зміст і форму Франкових поезій, але при кінці своєї критики, яку назвав „Поезія зів'ялого листя в виду суспільних задач штуки", — осудив, як стверджує Ярема, „зміст і дух збірки, як песимістичний" (ст. 94). Про це треба буде говорити пізніше, а тут згадаємо про другого критика Франкової творчости, який високо оцінив „Зів'яле листя".

З цього критика Я. Ярема наводить окремі фрази, але не подає його прізвища, тільки називає його „одним із галасливих „критиків" із табору буржуазних літературних критиків". Ярема мав на думці М. Євшана (Миколу Федюшку), який писав про Франка в „Літ. Наук. Вістнику" (1913, кн. IX, за вересень, ст. 269-290), і який перший оголосив, що, мовляв, Іван Франко „тільки після ліричної драми „Зів'яле листя" забезпечує собі місце тривке в історії української поезії" (ст. 279). Це Євшанове твердження повторюють численні франкознавці, очевидно, одні згадують Євшана, а інші ні.

Є. Маланюк у своїх „Спостереженнях" гадає, що „поетична проблематика І. Франка почала розгортатися щойно по 1897 році, себто по визволенні від суспільно-щоденних обов'язків і по одночаснім розриві з обома національними частинами львівського громадянства" (ст. 89). Таким чином Маланюк починав би проблематику Франкової поезії аж після „Зів'ялого листя", а не від нього.

А прецінь згадуваний нами А. Крушельницький ще в 1910 році писав про цю збірку Франкових поезій такі похвальні слова:

„Не багато творів штуки, не багато навіть явищ природи-життя є до тої міри величні, як отся збірка лірики Франка, як отсе „Зів'яле листя".

„Підходиш до твору — величавий блиск б'є д'тобі. Приглядаєшся йому, вживаєшся в нього, зживаєшся із ним, починаєш його розуміти. Частина його величі спливає на тебе, осяює тебе. Ось такі почування родять і найвеличніші твори штуки. Та Франкове „Зів'яле листя" — дивний твір. Велич, краса трискає із нього повною силою, але наблизитися до неї, зрозуміти й опанувати її вповні, присвоїти собі її — годі!" (ст. 145).

І ці слова Крушельницького про трудність зрозуміти оцю Франкову „ліричну драму" справдилися, бо різні різно її оцінюють, починаючи від Василя Щурата (1896) аж досі. В двадцятих роках в поневоленій Україні можна було свобідніше оцінювати Франкову творчість, і тоді Ол. Дорошкевич вважав, цю збірку „за одну з найкращих в поетичному надбанні Франковому" (ст. 58).

П. Колесник пояснює появу цієї збірки особистої лірики політичними невдачами поета. Він пише:

„Якщо у 80-их роках трагічні мотиви нещасливого кохання якось самі собою нівелювались оптимістичними закликами до „бою нового", вірою в перемогу і радістю буття, то в 90-их роках становище рішуче змінилося. Розкол в радикальній партії, безглузді суперечки з друзями, наклепи й переслідування — все це викликало в творчості Франка настрій трагічного занепаду й душевного болю. Все йшло в одному напрямі, в наростаючому темпі — до катастрофи, що завершилась, як знаємо, кривавими виборами 1897 року і нервовою недугою Франка" (ст. 73).

Франко писав „Зів'яле листя" від 1882-1896 р., а Колесник як причини песимізму в цій збірці наводить факти з 1897-го року. Це саме робить і Ю. Кобилецький, який переслідуваннями поета, що їх він нібито зазнавав збоку „буржуазних націоналістів", хоче виправдати Франків песимізм в цьому творі. Кобилецький пише: „Роки появи „Зів'ялого листя" — це роки найжорстокіших ударів, що їх зазнав Франко в своєму житті... Народовці вигнали Франка з „Зорі"; цькують Франка за його публіцистичні статті проти рутенства; польська шляхта виганяє з „Кур'єра Львівського" за статтю в німецькому часописі „Цайт" „Айн Діхтер дес Ферратес" („Поет зради") — про поему Міцкевича „Конрад Валленрод", 1893 р." (ст. 185).

(Далі буде)

Лев Шанковський

ДУМКИ ПРО АНГЛОМОВНИЙ ЖУРНАЛ УККА

1

Для інформації англомовного світу про українські проблеми, УККА видає „Український квартальник" та „Український Бюлетень". Останнім часом можна було почути й прочитати критичні думки про ці видання. Конкретних закидів не було, але була загальна характеристика, що обидва ці видання „низькопробні". Мені самому довелося почути застереження від людей, яким я пізніше доказав, що вони ніколи „Українського Квартальника" не тільки не читали, але й не мали його у своїх руках.

Тільки останньо, на сторінках мюнхенської „Сучасности" конкретні закиди „Українському Квартальникові" поставив д-р М. Прокоп. На його думку, „Український Квартальник" не виконує свого завдання тому, що не містить джерельної інформації про сучасне життя українського народу, а натомість містить репортажі туристів, що їх постачає одно джерело, а які не заслуговують на довір'я, бо в них подається невірні інформації. Це є закиди конкретні і до них треба зайняти становище, тим більше, що велика частина української громади, на жаль, не знає „Українського Квартальника".

Д-р Прокоп пише, що в 1965 році, „Український Квартальник" надрукував тільки одну статтю з „джерельною інформацією" про сучасну Україну (статтю Дмитра Соловея про бюджети Української РСР — Л. Ш.). Але, коли брати „Український Квартальник" за останнє десятиріччя (1956-1965), то покажеться, що журнал надрукував понад 50 статтей такого характеру, в тому теж статті (і рецензії) на таку тематику шановного критика.

Думка, що англомовний журнал УККА повинен містити, головним чином, джерельну інформацію про сучасну Україну, є помилкова. Може власне з огляду на загальну ігноранцію англомовного світу ін ребус украініціс потрібно, в більшій мірі, інформувати про минуле українського народу, про українську літературу, мистецтво, театр, культуру, про жахливі втрати, що ми понесли з рук Москви на культурному фронті, про втрати української науки. Треба інформувати про боротьбу українського народу за самостійну українську державу в рядах Армії УНР чи УПА, аналізувати її успіхи та невдачі, вказувати на її наслідки для сучасного положення українського народу. Треба всебічно насвітлювати національну політику КПСС і вказувати на опір українського й інших поневолених Москвою народів політиці замосковлювання. І, врешті, не можна забувати, що інформаційний орган УККА є не тільки „українознавчим" журналом, але й журналом політичним, що означає, що в ньому повинно бути з'ясоване становище УККА й української еміграції до різних проблем міжнародної політики. У журналі повинен бути розбудований рецензійний відділ, в якому треба зайняти становище до всіх появ на книжковому ринку, що стосують ся якоюсь мірою нас чи Східньої Европи.

Коли ми так окреслимо завдання англомовного журналу УККА, то не важко встановити, що обмеження тематики журналу до „джерельної інформації" про сучасну Україну було б справжнім нещастям. Справді, немає найменшої потреби створювати з журналу УККА якогось українського „відділення" ославленої кремлеі совєтології, що, в неповажному виданні, стали вже посміховиськом усього світу. А стали вони тим посміховиськом задля одної маленької причини методологічного характеру, за яку, одначе, діставалося, в доброму університеті, двійку вже в просемінарі. Цією методологічною помилкою було однобічне використування джерел і брак критицизму в їх оцінці.

Бо, справді, що це таке „джерельна інформація" про сучасну Україну, якими „джерелами" вона диспонує? Для нікого немає таємниці, що, в переважній частині, ці „джерела" постачає совєтська пропаганда, не тільки в своїй пресі, але теж у т. зв. наукових виданнях. Смію твердити, що в наших еміґрантських „совєтологів" немає достатньої епістемологічної бази для евалюації даних, що їх постачає совєтська пропаганда. А втім, цією „базою" диспонують ваховані совєтологи в цілому світі, а саме ті, що мають доступ до іншої „джерельної інформації", якою можуть перевірювати дані совєтської пропаганди й мають потрібний особистий досвід для критичного розбору наявних джерел. Саме відсутність епістемологічної бази в совєтологів є головною причиною жалюгідного стану цієї „науки" в цілому світі. Дублювати таку „совєтологію" в журналі УККА недоцільно і на неї було б шкода грошей платника національного податку.

Інший закид стосується репортажів туристів, що їх друкує „Український Квартальник". Впав закид, що всі ці репортажі походять з одного джерела і що в них трапляються разючі помилки. Ми погоджуємося з думкою, що критичний підхід в оцінці такого репортажу обов'язує, як в оцінці кожного іншого джерела. Репортажі ці справді походять з одного джерела і організує їх, в Ізраїлі, ізраїльський журналіст, п. Лео Гейман між жидами, що відвідували Україну, або, що прибули з України на постійне поселення до Ізраїля. Ніхто інший, тільки автор цих рядків полемізував колись на сторінках української преси, з антиукраїнськими твердженнями п. Геймана, висловленими на сторінках нюйоркського „Дер Туґ Морґен Журналь" та в британському „Ди Джуїш Спектейтор" в 1958 році. П. Лео Гейман, це колишній червоний партизан, член „Партізан-Хайї - Халюц", союзу кол. жидівських партизанів і повстанців і його тодішні погляди відповідали цим поглядам, що були поширені серед цієї категорії людей. Але, поїздка п. Геймана на Україну, як теж свідчення жидів, що з України прибули до Ізраїля, вплинули на зміну його поглядів, через яку він мав особисті прикрощі. Все ж таки, п. Гейман був, в 1961 році, одним із організаторів великої, 150-членної, депутації українських жидів до кол. презедента Ізраїля, Ісаака Бен Цві, який сам був уродженцем Полтавщини, для обмірковування положення жидів на Україні.

З цього часу п. Гейман зорганізував чимало репортажів жидівських туристів для „Українського Квартальника". Не всі ці репортажі мають однакову вартість. До найцікавіших зараховую спогади кол. капітана совєтської армії Йони Лірона (Ліровского) про участь у боротьбі проти УПА, статтю кол. урядовця Міністерства освіти Української ССР, Мехеля Бройди про антисемітську книжку Трохима Кічка, та статтю кол. редактора журналу „Вокруг света", д-ра Олександра Ратгауза про рух спротиву в СССР. Можна тільки жаліти, що цих матеріялів не передрукувала українська преса і цей факт, на мою думку, є занедбанням наших редакторів, як теж редакторів „Українського Квартальника".

Слід також підкреслити, що в Ізраїлі перебуває значна кількість жидів, що були бійцями УПА і в УПА врятували своє життя. П. Лео Гейман нав'язав особисті контакти з цими людьми і плянує видати книгу їхніх спогадів. Спогади трьох колишніх упістів він уже опублікував в „Українському Квартальнику", а решту збирає. Всіх їх він віднайшов в кількості 54 осіб.

Інформації, які подаю в цьому місці, я перевірив шляхом кореспонденції із знайомими в Ізраїлю. Інформації ці кажуть про живу проукраїнську діяльність п. Геймана. Певного значення для української справи цій діяльности не можна відмовити і тому „Українському Квартальникові" належиться признання, що такі контакти нав'язав. Зауваження ці кінчаю висновком, що тільки в Ізраїлі можна знайти ґрунт для українсько-жидівської політики чи відповідних розмов на цю тему, бо ворожнечу Москви для Ізраїля відчувають там дуже гостро. Отже, може знайтися тема для балачок про спільного ворога. Ця порада всім тим, що вважають, що з жидами конче потрібно знайти спільну мову.

2

За 22 роки свого існування „Український Квартальник" надрукував сотні добрих статтей про сучасне й минуле українського народу. У порівнянні з іншими журналами подібного типу, як, наприклад, „Ди Рашен Рев'ю" чи „Ди Арміністе Рев'ю", „Український Квартальник" цілком не пасе задніх. Комплект „Українського Квартальника", — це вже солідна підручна українознавча бібліотека, з якої, особисто, дуже часто користаю в своїй науковій чи журналістичній праці. Коли дивлюся на цей комплект, то тільки жалію, що його немає в багатьох домах, де читач знайшовся б у постаті студента чи учня середньої школи. Коли вже говорити про недоліки цього видання, то найбільшим таким недоліком є його незначне поширення серед української громади.

Редакційна колеґія журналу, під проводом проф. Лева Добрянського має в свому складі Антона Драгана, Володимира Душника та д-ра Матвія Стахова. Як бачимо, всі члени редакційної колеґії мають значний

(Закінчення на 4 стор.)

ПЛЕНУМ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Створений на державно-політичній нараді 13-го лютого 1965 р. в приявності Президента УНР сл. п. д-ра Степана Витвицького та Голови ВО УНРади Миколи Лівицького, Координаційний Комітет відбув свій черговий пленум в Ню Йорку 1-го жовтня ц. р. На пленумі були присутні представники 14-ти суспільно-громадських та політичних організацій, що стоять на плятформі Державного Центру Української Народної Республіки.

Крім звітних точок відбулися дві доповіді, секретаря д-ра Т. Сендзіка та заст. голови д-ра З. Городиського. Д-р Сендзік подав аналізу вихідних позицій та політичних заложень, на яких базувалася праця Координаційного Комітету за пройдений час, а разом з тим накреслив плян, за яким повинна розвиватися праця намайбутнє. „Сьогодні після довгого зудару різних ідеологій, говорив д-р Сендзік, є пригожий час на зближення. Сьогодні треба пляново прямувати до осягнення наших цілей. Вся українська громада стоїть на засаді самостійности та актів УНР 22-го січня 1918-19 рр. Ініціятива до зближення повинна бути за чинниками чи сторонниками ДЦ УНР, на них лежить засаднича відповідальність за визвольну українські політику."

Д-р З. Городиський в доповіді, яку він назвав „Думки на часі", з'ясував стан визвольної політики після другої світової війни та тодішній уклад політичних сил, що гостро зударилися в шуканні нових шляхів до наближення, яке завершилося в реорганізації ДЦ УНР. Політичні обставини начужині та процеси в Україні зобов'язують українську спільноту до переведення певних основних змін в політичному думанні та в підході до завдань визвольної політики під сучасну пору. Головне завдання української спільноти у вільному світі, говорив д-р Городиський, це усвідомлення своєї історично - допоміжної ролі України в її завзятій боротьбі за біологічну, духову та національно-політичну самобутність в обличчі жорстокого наступу червоної Москви. В цьому відношенні Державний Центр УНР та запляноваий Світовий Конгрес Вільних Українців можуть відограти велику історичну ролю, коли належно зрозуміють своє місце та компетенції в нашому житті на чужині.

Після доповідей відбулася дискусія, в якій учасники вказали на правильну аналізу сучасної дійсности доповідачами, та зокрема вказали, що думки обох доповідачів повинні лягти в основу напрямних практичної праці Координаційного Комітету.

Відтак відбувся вибір Президії Координаційного Комітету. До складу нової Президії КК входять: голова — д-р Зенон Городиський, 1-ий заст. д-р Степан Ріпецький, 2-ий заст. проф. Микола Степаненко, секретар д-р Теодозій Сендзік, члени Президії: през. УРС Антін Батюк, полк. Павло Шпірук, ред. Микола Француженко, мґр Остап Олесницький та п. Павло Дорожинський.

Після вибору Президії полк. П. Шпірук реферував справу фінансування ДЦ УНР, а по ньому забрав слово проф. І. Паливода, який говорив про актуальні справи як ДЦ УНР, Сесія УНРади, Конгрес УККА, СКВУ та Ювілей 50-ліття УНР.

В підсумках праці пленуму після проведеної дискусії прийнято постанови та схвалено резолюції. Зокрема слід підкреслити увагу, яку Пленум присвятив справам СКВУ та УККА.

В справі Світового Конґресу Вільних Українців Пленум КК ухвалив координувати свою працю із ВО УНРади, підкреслюючи велику вагу правильного переведення цього великого задуму українців в діяспорі. Після ґрунтовної дискусії над підготовкою Конгресу УККА Пленум ствердив, що в основу цілого українського організованого життя в цій країні повинні бути покладені два основні принципи: 1. Доцільність існування Українського Конгресового Комітету Америки — як центральної організаційної надбудови української спільноти в цій країні. УКК — це власність усіх українців цієї країни незалежно від їхніх політичних, релігійних і світоглядових переконань. 2. Кожна справжня демократія та кожна демократична установа можуть із успіхом служити інтересам суспільства тільки і єдино при наявності опозиції з правом критики тих, що є при кермі.

Пленум стоїть на становищі, що Провід УККА в своїх політичних акціях повинен постійно втримувати діловий зв'язок з українським політичним світом, а зокрема з Державним Центром Української Народної Республіки та підтримувати консолідаційні заходи цієї установи. Провід УККА повинен додержувати виконання договору про координацію зовнішніх політичних виступів, що був принятий Екзикутивою УККА після інтервенції Голови ВО УНРади.

В справі відзначення 50-ліття Української Національної Революції прийнято ухвалу, щоб роковини цієї події були ювілеєм всієї української спільноти та щоб були гідно відзначені.

Пленумом вдало проводив мґр О. Олесницький, який у заключному слові підсумував працю цього табору та побажав нововибраній президії найкращих успіхів у праці.

На пленумі був присутній голова Представництва ВО УНРади дир. Іван Крамаренко, який вітав пленум від Представництва ВО а також подавав виєснення та інформації від ДЦ УНР.

Т. С.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Мих. Лоза

Ювілей Української Гімназії у Львові

Висловлену в 158-ому числі цьогорічної „Свободи" мґр Іваном Костюком думку про те, щоб в наступному році відбути загальний з'їзд колишніх учнів і учителів Української Академічної Гімназії у Львові та її Філії треба повітати. Повітати треба тим більше, що з'їзд мав би відбутися з нагоди сторіччя тієї гімназії як української школи.

Замість роздрібнюватися на малі з'їзди поодиноких кляс, які не завжди даються зорганізувати, краще відбути один загальний з'їзд, в якому матимуть змогу взяти участь всі живі ще учні і учителі, що перебувають по цьому боці залізної занавіси.

Слід повітати також і заклик мґр Костюка, щоб колишні учні та учителі Української Академічної Гімназії і її Філії взялися за перо і писали про все, що має певне відношення до цих двох шкіл. Спонуканий цим закликом беруся власне за перо, щоб записати декілька фактів, які збереглися в моїй пам'яті, з надією, що це моє писання може бути використане кимось, хто в майбутньому редагуватиме загальну історію Української Академ. Гімназії та її Філії. При цьому зазначу, що писатиму про Філію, бо я „філіяст", подібно як і мґр Костюк.

До гімназії поступив я в 1925 році, в досить грізний у її історії час. Польський уряд, окупувавши Галичину, взявся за реалізацію свого шкільного пляну згідно з яким до 25-ти років мало бути зліквідоване українське питання в межах польської держави. Щоб приспішити процес денаціоналізації українського населення, польський уряд взявся за знищення українського шкільництва, а першзавсе середнього шкільництва, яке українці зберегли у спадщині по Австрії. Про вище шкільництво не може бути мови, бо державних вищих шкіл під Польщею українці не мали, а Тайний Український Університет в той час був майже зліквідований польською поліцією.

З 1925-26 шк. роком почалася ліквідація українських гімназій заміною їх на так звані утраквістичні а фактично на польські, бо предметів, які дозволялося вчити по-українськи, було небагато. Заміна українських гімназій на утраквістичні мала відбутися поступово, то значить в 1925-26 шк. році замінено першу клясу, в шк. році 1926-27 заміні мали підпасти перша й друга кляси, і т. д. Щоб не дати можливости широким кругам української молоді здобути середню освіту навіть і в такій „зреформованій" школі, польський уряд дозволив відкрити при філії в 1925-26 шкільнім році тільки один відділ першої кляси. (Сподіваюсь що по інших гімназіях було так само). Число учнів відділу не сміло перевищувати 60. В попередніх роках Філія мала по два і по три відділи першої кляси. Вступний іспит до першої кляси в 1925 році відбувся при кінці червня. Кандидатів зголосилося дуже багато. Дирекція могла прийняти тільки п'ятдесят-кількох, бо треба було ще залишити кілька місць для так званих репетентів, які залишилися в першій клясі з попереднього шк. року на повторний курс.

Українською мовою навчалося таких предметів: релігії, української мови, рисунків, співу і руханки.

Польською мовою: польська мова, латина, історія, географія, природознавство, математика.

Учительський склад в нашій клясі на початку 1925-1926 шк. року був такий: о. д-р Ярослав Левицький — релігія, Петро Мечник — українська мова, Ян Лівочинський (поляк) — польська мова, Владислав Міхальський (поляк) — латина, о. д-р Йосип Застирець — історія, Володимир Козак — географія, Володимир Адріянович — математика, Микола Мельник — природознавство, Роман Прокопович (Орленко) — спів, Михайло Осінчук (знаний маляр) — рисунки, Степан Гайдучок — руханка.

Опікуном кляси призначено Яна Лівочинського — поляка, а властиво жидавихреста, який передтим звався Гаммершляґ. Перед першою світовою війною був учителем в Золочівській гімназії. На Філію прийшов в 1924 році на місце д-ра Яна Янова, якого покликано в тому році на Львівський університет. Яна Лівочинського призначено нашим господарем кляси доцільно, бо господар кляси був свого роду виховником. Учитель - українець на тому місці був незручний, бо міг попровадити клясу не по тій дорозі, якої бажала польська влада. Ян Лівочинський був людиною несимпатичною. Протегував так званих „фаґасів" і донощиків. Любив лакеїв, які носили йому додому шкільні зошити і книжки. Дуже часто, поки увійшов до кляси, обсервував через дірку від ключа, як заховуються учні. Ми його не любили. Вчив він нас польської мови, якої ми теж не любили. Можливо, що ця нехіть до предмету була пов'язана з особою учителя. По друге — ми тієї мови не знали. Це треба сказати головно про селянських хлопців, яких у клясі була переважаюча кількість. Я сам, наприклад, перед приходом до гімназії навчився в народній школі ледве читати й писати, бо в народній школі впроваджено польську мову щойно після признання Галичини Польщі Радою амбасадорів 1923 р. Таких, як я, було багато. Учитель Лівочинський не розумів, а може не хотів розуміти, нашого положення і наділяв нас „цвайрами", що породжувало ще більшу нехіть до нього і його предмету. Недостатнє знання польської мови спричиняло нам труднощі і в інших предметах. Але тих предметів вчили українці, які старалися пояснити нам незрозумілі слова по-українськи. Клопіт був з латиною, якої вчив також поляк. Він не знав української мови і не міг нам ніяк помогти в наших мовних труднощах. Почували ми себе в цій школі чужо. Не раз приходила охота покинути все і втекти на село в рідну атмосферу. Воно було б може так і сталось, якби гімназія була залишилася утраквістичною назавжди. На наше щастя по якомусь часі (внаслідок протестів збоку українського громадянства і парляментарних кругів) закон про утраквізацію було до певної міри анульовано. Кажу до певної міри, бо історію і географію вивчали ми дальше по-польськи. По першому півріччі змінено нам і деяких учителів. На велику нашу втіху забрано від нас Лівочинського. Польську мову перебрав Міхальський, латини став вчити Іван Чучман, української мови Плятон Лушпинський, математики Володимир Білинський. Господарем кляси став тоді Володимир Козак, який крім географії став вчити також і співу.

В наступному шк. році наш відділ розбито на два паралельні — „А" і „Б". Я опинився у відділі „А". В кожному відділі було вже по тридцять кілька учнів. Кількість учнів збільшилася, в порівнанні до попереднього року внаслідок того, що деякі учні прибули з інших шкіл, або поступили до другої кляси як приватисти.

ОТЕЦЬ МИКОЛА РИБАЧУК

(Посмертна згадка)

19 вересня помер, а 24-го був похований полковник Української Армії, а останні два роки священик-настоятель Церкви Покрова Пресвятої Богородиці в Клифтоні, Н. Дж. о. Микола Рибачук. Сухі ці слова, — звичайний кінець кожної живої істоти.

Але незвичне життя, незвична праця, надзвичайна постать отця - полковника Рибачука примушує нас парафіян Української Православної Церкви, серед яких він працював, якими керував, яких наставляв на духовне життя, — поділитись тим, що ми спостерігали, тим, яку пошану йому віддали і ще віддамо.

Отець Микола був щодо себе, надзвичайно скромною людиною, і багато з його героїчної особовости і дій ми не знали: пізнали і змогли оцінити тільки після його смерти, і з сумом сказати: „Не знали ми, яка велика людина нами керувала". Але й за життя він користувався нашою пошаною і любов'ю.

Про його заслуги перед Церквою не тільки тут в Америці, але й в Україні, в Києві, про похорон і про те, яку пошану йому віддали Ієрархи нашої Церкви, напишуть вони в свойому органі — „Українському Православному Слові".

Про його великі заслуги перед Україною, про ролю в війську, про Зимовий похід, про його бажання і спрямування віддати життя за волю України напишуть його побратими у Військових журналах.

Ми ж, цим коротким скромним дописом, хочемо поділитись спостереженнями про його життя за останні 2 роки, і тим, яку залізну волю він виявляв до розбудови нашої Церкви.

Маленька церковця в Петерсоні не задовольняла навіть скромних вимог. Вирішено підшукати більшу й найшлася до продажу в Кліфтоні велика, з цегли, яку продавали лютерани, збудувавши для себе ще більшу. Порівнюючи до її вартости, вона продавалась не дорого, але й на таку ціну парафія не змогла б зібрати гроші, навіть випустивши бонди. Були різні думки, але трудні до здійснення і тут панотець Микола звернувся до Народного Союзу, і його ім'я разом з іншими, прислужилося до того, що Народний Союз дав велику позику.

Клопоти з грішми, з переїздом, улаштовання в новому храмі вимагало багато праці.

Наш отець настоятель горів на праці, впливав на нас своїм прикладом і словом, і ми майже до кінця обладнали великий храм і будинок для священика. Але турботи про сплату позики були перед ним постійно, і будуть ще турбувати нас. В останніх місяцях стара хвороба виявляла себе все більш і більше, але він переборював її, ішов відправляти Службу Божу. Господь підтримував його, а його міцна сила духа і відданість служінню Богові давали можливість виконати Божу волю.

Пізніше Консисторія стала присилати до нас іншого ієрея, а отець настоятель вставав з ліжка і був присутнім в храмі.

Врешті лікар примусив його лягти в шпиталі. Члени парафії не тільки відвідували його, але з погіршенням стану чергувалися біля нього. Відвідували його і побратими по війську і численне духовенство, навіть неправославні з наших околиць. Будучи в повній свідолості і передбачаючи кінець, він дав всі розпорядження і попросив, щоб зробили прапор Листопадового Рейду 1921 року, під яким здобував волю України.

Цей бойовий прапор 2-го Зимового походу зберігається нині в нашому храмі. Темновишневого кольору, обшитий золотим кантом, на фронті в середині тризуб, віньєтка і роки — „1917-1921". На звороті „колоски" 1921 рік, між колосками „359" — це означає Базар-Крути, біля яких в боях молодий Микола Рибачук теж брав участь в кінському відділі, і тому прорвався і не загинув.

Прапор свячено врочисто. Присутні в церкві не говорили про майбутнє призначення стягу супроваджувати домовину з тілом вояка за Україну і за православну віру, який ішов в свій останній рейд по землі. Стан панотця від тяжкого переходив іноді в добрий, що давав надію на одужання — і освячення прапору для похорону сильно впливало на присутніх. Його тримали за деревко і за численні стрічки, що були прикріплені для урочистости освячення. Багато парафіян плакало.

Бувало на зборах, в тяжкі моменти, звязані зі справою покриття боргів, та іншими життєвими потребами нашої церкви, отець казав — „Я не залишу вас". Але Господь Бог призначив інше, і 19-го вересня покликав його до себе.

Це був понеділок, як отець передбачав, що помре в понеділок, і просив ховати себе в суботу. Так і вийшло. В четвер тіло перенесено до церкви з похоронного заведення.

Домовину зустрічали ми з хоругвами і бойовим прапором, який тримав співучасник Зимового походу наш парафіянин брат Бабич. В рухливому місті Кліфтоні, на головній вулиці, поліція затримала рух і тіло панотця, під похоронні дзвони, урочисто внесено до церкви, де він служив Богові. В численних панахидах приймало участь багато священиків, Єпископ і Архиєпископ.

Поховано його на цвинтарі при Церкві - Пам'ятнику в Бавнд-Бруку.

Ховаючи в 1951 році свою дружину Лесю Рибачук (ур. Сперанську), отець придбав землю для всієї родини, а художнього Пам'ятника, дуже коштовного призначив надписом для дружини; вона була його другом не тільки в житті, а і у військових походах і мала бойові відзначення. Себе не відмітив, виявляючи свою скромність, і тепер на пам'ятнику його ім'я мусять зробити збоку.

Полковник М. Рибачук, як вояк Української Армії, мав всі вищі боєві нагороди, які при відправах лежали на чотирьох подушечках, що тримали пластуни. Віддавали почесті й пластуни і сумівки і сумівці з прапорами.

В дев'ятий день смерти, в церкві після Літургії священик відправив парастас, а панахида і поминки зв'язані з дев'ятим днем, були в неділю 2-го жовтня.

Сестрицтво церкви зробило поминальний обід. На обіді були присутні гості, в тому родина — доня Ольга Балабан з внучками панотця, полковники Смародовський і Криловецький та інші приїжджі.

Треба відмітити, що полковник, пан-отець написав спогад про Листопадовий Рейд 1921 року, що буде в ближчих числах друкуватись в Журналі „Дороговказ" Органі Вояцької Думки і Чину (Торонто, Канада).

Не побачить панотець своїх спогадів друкованими, але ми, читаючи їх, зустрінемось з ним знов.

Також вірю, що коли поставимо іконостас в храмі, діло, яким він опікувався і яким хотів завершити свою працю, душа пан-отця буде радіти разом з нами.

Олена Кононенко

ЩЕ ПРО 28-ИЙ З'ЇЗД ОДВУ

(Лігайтон, Па., ПС). Від 3 до 5-го вересня на власній оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтоні, Па., Організація Державного Відродження України відбула 28-ий З'їзд, на якому переобрано проф. д-ра Богдана Т. Гнатюка на голову ОДВУ.

З'їздом проводила Президія у складі: проф. д-р Петро Ю. Стерчо — голова, інж. Володимир Бережан і інж. Ярослав Варивода — заступники голови, мгр. Теодозій Онуферко й інж. М. Камінський — секретарі. До Почесної Президії проф. д-р П. Стерчо покликав приявного на З'їзді Голову Проводу Українських Націоналістів — ред. Олега Штуля-Ждановича, почесного Президента ОДВУ — проф. д-р Олександра Грановського, о. Тому Бариляка капеляна Оселі, представника Державного Центру УНР — проф. Миколу Степаненка, представників УНО й УСГ з Канади — інж. Михайла Селешка та Петра Головатого, представника Українського Народного Союзу — інж. Степана Куропася, голову УЗХ пані д-р Марію Квітковську, голову Центрального Проводу „Зарева" — Павла Дорожинського, представника Українського Робітничого Союзу — Івана Олексина, довголітнього секретаря і був. голову ЦУ ОДВУ — Володимира Різника та д-ра В. Комаринського.

З'їзд відкрив проф. д-р Богдан Т. Гнатюк, а по молитві, що її провів о. Тома Бариляк, на спільній сесії ОДВУ, УЗХ і „Зарева" промовляла д-р Марія Квітковська, голова УЗХ, й Павло Дорожинський, голова Ц.П. „Зарева" та почесний президент ОДВУ — проф. О. Грановський. Відчитано архиєрейські благословення для учасників З'їзду від Блаженнішого Іоанна, Митрополита Української Православної Церкви у ЗДА, та Високопреосвященнішого Кир Амрозія, Митрополита Української Католицької Церкви у ЗДА.

4-го вересня, на другій спільній сесії ОДВУ, УЗХ та „Зарева" виголосив промову про стан української визвольної боротьби на тлі сучасної міжнародної ситуації та подій на Рідних Землях Голова ПУН — ред. Олег Штуль-Жданович, а заступник голови ЦУ ОДВУ — Ярослав Гайвас про вклад ОДВУ в життя американських українців. На цій сесії усні привіти зложили: представник Державного Центру УНР проф. Микола Степаненко, представник Українського Народного Союзу — інж. Степан Куропась, представник Українського Робітничого Союзу — Іван Олексин, від УНО й УСГ інж. Михайло Селешко, голова ОУРДП — Юрій Нагорний, представник ОбВУА інсп. Микола Алексевич, від Координаційного Комітету УНР д-р Ссндзік, від Селянської Партії та Зеленого Інтернаціоналу о. Кость Данилевський, від Головної Управи Братства Дивізійників полк. Михайло Ліщинський та інж. М. Клисяк від Об'єднання Прихильників УНР, УНДО та Відділу УККА в Аллентавні, Па. Відчитано привіти від 40 організацій та установ.

На спільній сесії, на заклик предсідника З'їзду проф. д-ра П. Стерча, вшановано пам'ять житомирської трагедії з-перед 25-ти років.

На бенкеті з нагоди 35-ти-річчя Українського Золотого Хреста, що його відкрила пані Павлина Різник, а ним керувала пані проф. Оксана Генгало, святочну промову виголосив Голова ПУН — ред. Олег Штуль-Жданович, а усні привіти обмежено до виступу екзекутивного директора УККА п. Иосифа Лисогора та пані проф. Наталії Пазуняк від СФУЖО, яка перебрала відзнаку почесного члена УЗХ для голови СФУЖО пані Залізняк. Голова УЗХ вдекорувала на цьому бенкеті також попередніх Голов УЗХ.

У діловій частині З'їзду, крім Президії вибрано такі з'їздові комісії: номінаційну в складі інж. Степана Куропася, інж. Ярослава Вариводи, Володимира Різника, Петра Генгала, пані Стефанії Букшованої, Теофіля Бака-Бойчука та Григорія Яремчука; фінансову в складі інж. Омеляна Суховерського, інж. Степана Куропася, Миколи Бігуна, полк. Івана Білоуса та Іларіона Поліщука; просьб і скарг у складі д-ра Володимира Комаринського, Миколи Бігуна та д-ра Володимира Михайлова; та резолюційну в складі проф. Петра Стерча, Ярослава Гайваса, проф. д-ра Олександра Грановського, інж. Богдана Гасюка, інж. Петра Байбака, Павла Дорожинського та Андрія Шекерика. Вони всі працювали під час З'їзду, розробляли свої ділянки життя ОДВУ й на останній сесії звітували й предкладали свої резолюції, пляни і т. п. під дискусію та на затвердження. Всі комісії працювали з успіхом.

Звітування уступаючої Центральної Управи розпочав її голова проф. д-р Т. Гнатюк, який заторкнув майже кожну ділянку життя ОДВУ. Вказав він на поважні осяги та на існуючі труднощі. Зокрема зупинився він над життєвими проблемами Організації, що стоять перед нею у найближчому майбутньому. Перший заступник голови інж. Степан Куропась звітував зокрема про діяльність очолюваної ним Української Американської Видавничої Спілки в Шикаґо, в якій ОДВУ має понад 51% уділів. Заступник голови Ярослав Гайвас звітував зокрема про свою діяльність у ролі політичного референта на терені Українського Конгресового Комітету й видвигнув ряд проблем перед грядучим Конгресом УККА та Світовим Конгресом Вільних Українців. Генеральний секретар д-р Роман Клюфас звітував про жваву діяльність Секретаріяту, якому потрібно підмоги у характері постійного працівника в канцелярії Центральної Управи.

Фінансовий референт інж. Омелян Суховерський представив справу фінансів ОДВУ в оптимістичному світлі, бо в цьому році тільки на потреби Паризького Осередку зібрано понад 11.000 долярів, а майно ОДВУ виносить понад 300.000 долярів. Про касові операції звітував скарбник Лев Куделя, а за Господарську Комісію ОДВУ Володимир Різник. Господарська Комісія зокрема прикладала багато уваги розбудові Оселі ім. О. Ольжича. Організаційний референт Роман Шраменко ствердив значний ріст організаційної мережі ОДВУ, а зокрема відмітив він кількостевий та якостевий ріст членства. Григорій Яремчук звітував за референтуру визвольного фонду й апелював до ще більшої жертвенности на фонд.

Культурно-освітній референт інж. Петро Байбак відмітив зокрема ряд імпрез, що в рямках діяльности його референтури влаштовано ним на Оселі ім. Ольжича та в Ню Йорку, як також місцевими відділами ОДВУ. Проф. Степан Стецюк звітував із своєї діяльности в ролі референта для справ шкільництва, а Петро Генгало про свою діяльність на пості референта для суспільно-громадських справ. Останнім з членів Центральної Управи звітував проф. Петро Стерчо за пресову референтуру та за відсутнього головного редактора „Самостійної України" Михайла Панасюка, якому він зложив подяку за його працю під гучні оплески З'їзду. Рівнож висловив він подяку Дирекції Української Видавничої Спілки в Шикаго за допомогу в виданні органу ОДВУ.

Про фінансовий стан і розбудову Оселі ім. О. Ольжича звітували голова Оселі Теофіль Бак-Бойчук і д-р Мирослав Чаповський, як також Пантелеймон Шуган у ролі фахового книговода, який на прохання голови ЦВ ОДВУ провів аналізу фінансового стану Оселі а останні десять років. Любомир Кузик звітував за другу господарську інституцію ОДВУ Українську Американську Видавничу Спілку та за адміністрацію „Самостійної України". Повторив він ствердження голови дирекції Спілки інж. С. Куропася про успішний розвиток Спілки, доказом чого є виплачування високої дивіденди уділовцям Спілки. Апелював він також до точної передплати органу ОДВУ.

За діючий на Оселі Український Католицький Комітет звітував Степан Селешко, ствердивши, що саме тиждень тому посвячено каплицю св. Апостола Андрея на Оселі враз із дзвіницею і дзвоном, придбаних за суму коло 7.000 долярів та даровою працею. За діяльність Українського Православного Комітету звітував Лев Куделя, склавши подяку ЦУ ОДВУ за відступлення одного з будинків на Оселі для Богослужень Православної Церкви, а о. Дворакієвському за релігійні обслугу православних на Оселі ім. Ольжича.

За Контрольну Комісію звітував її голова інж. Іван Харамбура та члени інж. Михайло Нич і Степан Ковальчук. Всі вони ствердили бездоганне ведення фінансової господарки ОДВУ. За діяльність Організаційного Трибуналу звітував його голова д-р Богдан Левицький та його члени Степан Кричук і Іван Попович. До Трибуналу вплинув відклик ново-організованого Відділу ОДВУ в Шикаго від рішення Центральної Управи. Голова Трибуналу вирішив передати цей відклик до З'їзду.

У речевій дискусії над звітами забирали голос полк. Іван Білоус, інж. Є. Кульчицький, А. Шекерик, Р. Крупка, Микола Вайда, Р. Зуляк, С. Кричук, П. Шуган, інж. М. Нич, проф. д-р Юрій Мачук, д-р Демянчук, Г Яремчук і ін. По вичерпній дискусії, в якій зокрема відмічувано позитиви та піддавано думки відносно покращання деяких ділянок діяльности ОДВУ, на внесок Контрольної Комісії уділено абсолюторію уступаючим органам ОДВУ.

На внесок членів Організаційного Трибуналу Степана Кричука, Івана Поповича та мґра. Михайла Середовича — в ролі статутової комісії З'їзду — З'їзд прийняв дві зміни в Статуті ОДВУ, а саме: а) З'їзд ОДВУ від тепер буде відбуватися щодва роки, а не щороку; і б) скількість членів Центральної Управи, Контрольної Комісії та Організаційного Трибуналу визначує кожночасний З'їзд на чергову каденцію. При цьому зобов'язано Центральну Управу скликати поміж З'їздами конференції ОДВУ.

По звідомленнях з'їздових комісій, дискусії над їх пропозиціями та прийнятті постанов З'їзду, вибрано — на внесок номінаційної комісії — нові органи ОДВУ на дворічну каденцію.

Ґратулюючи нововибраним органам ОДВУ, зокрема голові ЦУ проф. д-р Богданові Т. Гнатюкові, предсідник З'їзду проф. д-р Петро Ю. Стерчо підкреслив потребу повної гармонії й співпраці поміж органами й членством і на його заклик приявні повстанням з місць прирекли всесторонньо підтримувати діяльність Центральної Управи, а члени нововибраної Центральної Управи, Контрольної Комісії та Організаційного Трибуналу прирекли вірно виконувати взяті на себе обов'язки, що згодом підкреслив у своєму слові перевибраний голова ОДВУ проф. д-р Богдан Т. Гнатюк.

По вичерпанній дискусії над розвитком дальшої діяльности, в якій висловили свої думки полк. Іван Білоус, інж. Є. Кульчицький, Андрій Шекерик, Григорій Яремчук і ін. предсідник З'їзду подякував членам Президії та Секретаріяту З'їзду за труд, а зокрема всім делеґатам і іншим учасникам З'їзду за взірцеву й здисципліновану участь у триденній праці З'їзду. Голова ЦУ ОДВУ проф. д-р Богдан Гнатюк дякував предсідникові З'їзду проф. д-р Петрові Стерчові за вміле та взірцеве ведення працями З'їзду.

З'їзд закінчено в піднесеному настрою, з вірою в дальший ріст ОДВУ. Всі учасники провели молитву „Отче наш" та відспівали гимн „Не пора, не пора"... Івана Франка.

П.С.

Ню Гейвен, Конн.

КОНЦЕРТ ВОЛОДИМИРА ЛУЦЕВА

Українська громада в Ню Гейвені мала небуденну нагоду 16 жовтня почути нового на американському терені співака тенора Володимира Луцева, гостя з Европи. Присутні з захопленням прослухали низку пісень українських та чужинецьких композиторів, як теж і гру на бандурі.

Незвичайно дбайливо побудована програма одушевляла слухачів від першої до кінцевої точки.

В першій частині концерту співак виконав твори Січинського, Лисенка, Бобикевича і Гнатишина. Всі в прегарній голосовій інтерпретації так, що трудно відзначити котрийсь із них, та найбільш маєстатично звучали „Безмежнеє поле" — Франка — Лисенка, та „Об'єднані духом", Гнатишина. В. Луців виявив себе теж неабияким бандуристом-віртуозом. При власному акомпаніяменті бандури відспівав чотири пісні, з яких на вирізнення заслуговують „А у Господа" — лірична пісня, та „Дума на смерть козака бандуриста". Віддіграв також Гавот (уривок) М. Лисенка. В другій частині маестро проспівав три пісні італійських композиторів та на надлаток одну англійську пісоньку. М'яко, ніжно випшла італійська пісня „Дічітенчельо", А. Фальво. Дальше слідували українські пісні Наденка, Кос-Анатольського, Зарембн та два наддатки на настирливе домагання публіки. Кінцевими ліричними піснями мистець дійсно причарував слухачів, зокрема виконанням „Ой ти дівчино", — (Франко - Кос - Анатольський). Найкраще випали ліричні пісні, які співак прекрасно інтерпретує своїм шовковим голосом. Цим не хочемо сказати, що другий жанр пісень не лежить в можливостях співака. Так могутні форте як і ніжні піяно виходять чисто без найменшої натуги. Емісія голосу справді бездоганна. Діяпазон його голосу дозволяє співати великий репертуар оперних арій та клясичної музики, та все таки найкраще звучить він в ліричних піснях.

Мистцеві - співакові акомпанював, як завжди, по мистецьки проф. Юрій Цибрівський, директор Українського Музичного Інституту в Ню Гейвені - Гартфорді.

Виступ Володимира Луцева в Ню Гейвені випав блискуче. Бажаємо нашому мистцеві багато успіхів та вдоволення з виступів. Віримо, що українська публіка вщерть виповнить залі його концертів та матиме духову насолоду слухаючи цього справді Богом обдарованого співакаа-мистця.

Д-р Михайло Сніґурович

Список вплат на купно Дому УККА в Ню Йорку

В „Свободі" ч. 195 з 20-го жовтня появився список вплат на купно Дому УККА.

Просимо ласкаво доповнити цей список жертводавцями, які були пропущені, а саме:

Пані Михайлина і Антін Чайковські — пенсіонери — Філядельфія, Па., зложили чек на суму 25 дол.

Відділ УККА в Милвоки, Віск. 100 дол., а вимінений у списку Хор ім. Шевченка є в Клівленді, Огайо.

У списку зазначено прізвище Хоманчук — просимо подати: Наталія і Микола Хомнчуки.

За поміщення цих додаткових змін будемо щиро Вам вдячні.

З правдивою пошаною

Іван Базарко
директор Канцелярії УККА

„ЗНАЙШЛА ЩАСТЯ..."

В „Радянській Україні" з 11 жовтня вміщено такий „вірш", присвячений Буковині:

„Розцвітає Буковина,
Мов калина в лузі,
Знайшла вона своє щастя
В Радянськім Союзі".

З НОВИХ ВИДАНЬ

До великого п'ятидесятиріччя

Щойно вийшла в світ англійською мовою книга Олега С. Підгайного „Створення Української Республіки". Ця книга являє собою І-ий том запляноваyого тритомника „Українська Республіка під час Великої Східньо - Европейської Революції". Книга містить в собі 688 сторінок друку й присвячена батькові автора Семенові О. Підгайному. Як згадано в передмові, книга виходить у світ на 50-ти річчя відродження Української Республіки і являє собою поширену докторську дисертацію, що її автор захистив у Мек Гільському Університеті в Монтреалі в Канаді.

Автор широко використав українські джерела, не поминувши й джерел большевицьких, особливо 20-их років, коли деякі цікаві матеріяли появилися в процесі самозвеличування большевицьких ватажків, або їх взаємного цькування. Так само використано деякі жидівські джерела, як, напр. праці Гольдельмана та Марголіна. Цілковито новими джерелами, використаними в книзі, являються архіви міністерства зовнішніх справ Німеччини. Ці джерела були зфотографовані по війні аліянтами. Між ними є загальний архів під назвою „Загальні справи України" в 36 томах за 1918-1920 рр., архів німецької політики щодо України 1914-1917 рр. у 22-х томах, архіви бернського амбасадора Німеччини Ромберґа, в яких висвітлюються стосунки з Степанківським та іншими українцями закордоном, архів щодо Галичини й Буковини у 28 томах та ще інші. Теж цілком новими джерелами є архіви ЗДА з рапортами Дженкінса, американського консула в Україні в Києві в роках 1917-18.

В перших двох розділах книги автор обговорює повстання Центральної Ради та поступове перебрання Радою влади в Україні від Російського Тимчасового Уряду, що відбувалося чи то збройною силою чи моральним тиском. У третьому розділі автор обговорює створення Республіки та повне перебрання влади, здійснене збройною силою й розгоном білої російської та большевицької російської контрреволюції. Таким чином автор розбиває білогвардійські теревені щодо „непередрішенства" Украіни. Автор теж ілюструє повну немічність та нікчемність „большевицької купки" у Києві та де-інде в Україні. Між іншим, на базі большевицьких джерел автор доводить, що опорою для тих большевицьких впливів, що таки затрималися в Україні, були фабрики, привезені разом з робітниками в 1918 р. чи то з Росії, чи з Латвії, але головно з російським робітництвом. У Києві це були Арсенал та Авіопарк, в Харкові В. Е. К. і т. д. В четвертому розділі автор обговорює затвердження республіканського ладу по областях, губерніях та повітах України. П'ятий розділ присвячений визнанню України Антантою та ролі України у світовій війні. Визнання Української Республіки Росією та вибух Російсько - Української війни обговорюється в дальшому розділі. Сьомий розділ розглядає визнання України центральними державами та мирові переговори у Берестї - Литовськім. Консолідація Республіки є предметом досліду у восьмому та дев'ятому розділах.

Автор приділяє багато уваги терористичній політиці Леніна щодо України. Між іншим, автор відшукав телеграму Леніна щодо нерівного бою під Крутами такого змісту: „Прівєтствую побєду... Направьте всє усілія для подвоза хлєба і хлєба. Ленін." В цих же розділах виявлено жалюгідну ролю „Народного Секретаряту" большевицького „уряду" України, при чому цитуються большевицькі документи. Наприклад, харківські большевики у 1918 році писали про цей „уряд", що він грає „комічно-патетичну" ролю, а донецько-криворізькі большевики запевняли, що він „залишився без будь-якої підтримки" на Україні, а ще пізніше, що зв'язування з ним — це є зв'язування „з трупом". Большевики з Катеринослава писали про „діяльність" того „уряду", що це є „бавлення в уряд", а Сталін просто заявив Затонському: „Досить бавитись в уряд та республіку. Здавалось би досить; пора кинути гру".

При цій нагоді критикуються автором „праці" большевиків та праці деяких українських істориків (Маркусь та інші), які з серйозним виглядом говорять про якусь суверенність „У. Р. С. Р."

Автор в своїй книзі показує, що Українська Народна Республіка — це нормальна конституційна одиниця — рівна держава в сім'ї держав світу, що вона є висловом волі України, що вона мала справжню владу та що вона була визнана головними державами світу як суверенна незалежна країна.

Бібліографія (на 16 стор.) та індекс закривають книгу. Передмова проф. М. Младеновича стверджує, що ця книга є справжнім вкладом в українську та загальну східньо - европейську історіографію.

Книга видана в твердій полотняній обкладинці з золотим тисненням. Вона надається як подарунок чужинецьким бібліотекам, університетам і окремим особам та стає в пригоді науковцям, політикам і дипломатам у їх науково-дослідній та політичній діяльності.

І. С.

Пасейк, Н. Дж.

40-ЛІТТЯ СЕСТРИЦТВА ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

23 жовтня Сестрицтво Покрови Пресв. Богородиці при Святовознесінській церкві, в Пассейку величаво відсвяткувало свій 40-літній Ювілей. З цього приводу відбулась Соборна Сл. Божа, яку відправив о. митроф. прот. настоятель церкви Т. Форостій у сослуженні о. митроф. І. Гундяка та о. прот. Івана Кульчицького. По Службі Божій в церковній залі відбувся бенкет, на якому було 200 присутніх.

Господарем і маайстром церемонії бенкету був отець настоятель митроф. Т. Форостій, який представив присутнім за президіяльним столом гостей і промовців. Першою промовляла письменниця, голова Об'єднаного всього Сестрицтва на терені Америки, — Людмила Івченко. Вона підкреслила ролю жінки в житті Української Православної Церкви на американському ґрунті. Промовляли оо. митроф. Іван Гундяк, прот. Іван Кульчицький, прот. М. Харіщак, пані-матка Селепина в імені о. митроф. А. Селепини, який особисто не міг прибути на свято, як заст. голови Об'єдн. Сестрицтва д-р Рапак, а в імені наших лікарів змістовну промову виголосив д-р Борис Филипчак. Були ще присутні д-р М. Бих та пані д-р (дентистка) Богданна Свистун.

Ред. Петро Ямняк говорив про жінку українку-героїню, що все ішла в парі із мужчиною, найкращим доказом цього 500 жертв в Кінгірі і в рядах УПА. Промовляв ще п. Л. Сисин, п. інж. І. Марчишин, голова Церк. Уряду. Дотепно промовляла 26-літня голова тутешнього Сестрицтва п. Марія Попівна.

Дякуючи при кінці всім промовцям і присутнім, о. митроф. Форостій згадав за привіт для Сестрицтва від митроп. Іоана та Владики архиєп. Мстислава. Треба згадати, що за пригадкою п. Марії Попівної, і за усильним стараниям о. настоятеля митроф. Т. Форостія, видано гарний журнал-бюлетень, до якого причинився в великій мірі і п. Л. Сисин.

Многоліттям для Сестрицтва закінчено цей бенкет.

(пяк)

Інавгурація академічних викладів УВАН відбулася у Вінніпеґу

Вінніпеґ. — Вісімнадцятий рік академічних викладів Української Вільної Академії наук — УВАН у Канаді започатковано 16-го жовтня доповіддю Юліяна Стечишина з Саскатуну на тему „Методологія дослідів над історією українців Канади". Виклад відбувся в приміщенні Українського Нар. Дому в Вінніпеґу при вщерть виповненій залі. Зібрання відкрив, вітаючи приявних та гостя з Саскатуну, президент УВАН проф. Яр. Рудницький. Сесією проводив голова історичної секції УВАН д-р М. Марунчак, що представив доповідача. Пан Стечишин, що тепер працює над історією українського поселення в Канаді, подав огляд джерел до цієї історії, свою „критичну" методу досліду та з'ясував свій погляд на періодизацію української іс- „друга" й „третя" -еміграторії в Канаді („перша", ція). В дискусії, що опісля розвинулася над доповіддю, приймали участь проф. М. Боровський, д-р М. Мандрика, інж. А. Качор, інж. В. Топольницький, пані М. Стахова, С. Мухин, М. Беднарська, М. Залозецький, та інші. Прелеґентові дякувала від УВАН і присутніх пані Ольга Войценко, підкреслюючи труднощі, зв'язані з обєктивним вивченням історії української етнічної групи в Канаді. В загальному доповідь мала теоретичний підхід і подала багато цікавих даних про „наукову лябораторію" п. Ю. Стечишина.

ДУМКИ ПРО АНГЛОМОВНИЙ...

(Закінчення з 3 стор.)

публіцистичний досвід. Діючий редактор Володимир Душник працює на полі української пропаґанди в ЗДА принаймні 30 років і має безсумнівні заслуги на полі інформації американської публічної опінії про українські справи. Для прикладу назву тільки дві брошури: „Мучеництво в Україні" (про „воз'єднання" 1946 року) та „Смерть і знищення здовж лінії Керзона", що були видані своєчасно і залишили слід навіть в американській науковій літературі.

Очевидно, „Українському Квартальникові" можна зробити низку закидів, так редакційного, як теж і адміністраційного характеру. Але, критикувати легко, а сама критика без супроводу чеків на більші суми, нічого не варта. Коли немає фондів на видавничу діяльність, то зайво витрачати слова про неї. Треба подбати про ці фонди, а тоді вже легко запросити людей до співпраці.

Приймаючи, що ці фонди будуть, дозволю собі висловити на адресу „Українського Квартальника" декілька зауважень. Редакції можу закинути, що вона не плянує змісту окремих чисел згори й відповідно до цього не запрошує, заздалегідь, автури, що виповнила б плян журналу. Більше ініціятиви, організованности та виконности в цьому ділі ніколи не зашкодить.

Рішуче треба подбати, щоб до співпраці в журналі притягнути молоду професуру українського походження. Коли йде про організацію автури з цього середовища, треба теж виявити зрозуміння для ситуації молодих професорів в американських високих школах. „Український Квартальник" має марку „націоналістичного" журналу і це не може бути заохоченням для молодих українських науковців, які знають, що їхні старші колеги потерпіли за „український націоналізм". Через те, у наших молодих науковців, є помітна тенденція ховатися за невтральні теми, а то й просто розробляти теми чи писати підручники з російської історії. Найкращим заохоченням наших молодих науковців для співпраці з журналом буде притягнення до такої співпраці американських авторів.

У цьому відношенні треба сказати, що для цього притягнення американських науковців для співпраці в журналі, редакція зробила дуже мало. Брак американської автури не можна пояснювати здогадною „низькопробністю" журналу, чи може його „націоналізмом", але таки просто малою рухливістю редакції і може ще невистачальними гонорарами за статті чи рецензії за відповідні гонорарі автора знайдеться і моя щира порада — не жаліти фондів на ці гонорарі.

Великою заохотою до автури є індексування статтей чи рецензій у відповідних, бібліографічних показниках. Щодо цього адміністрація журналу зовсім не подбала, щоб статті й рецензії журналу індексували відповідні видавництва, наприклад фірма Вільсон у Ню Йорку. І знову треба нагадати, що цих статтей і рецензій не індексують не тому, що вони „низькопробні" чи „націоналістичні", але тому, що адміністрація журналу не догадалася досі за ці індексування заплатити. Очевидно, почитність журналу тільки більшає від такої індексації.

Цілком погано організовано кольпортажу журналу, який, через те, є дефіцитним виданням. Засадничо, журнал висилають за спасибі, цілком не дбаючи про здобуття передплатників. Поширення журналу серед української громади є ніяке і в цьому вже винна не тільки адміністрація, але й усі відділи УККА. Журнал, який особливо міг би бути корисний українській молоді, є серед неї невідомий. Для поширення цього журналу серед молоді, молодечі організації навіть не кивнули пальцем.

Коли йде про поширення серед американців, і взагалі у всьому англомовному світі, то, практично, адміністрація „Українського Квартальника" не виявляє потрібної ініціятиви, обмежуючись до висилки журналу даром на різні адреси та нечисленним передплатникам. Тим часом, цей англомовний читач журналу існує в достатній кількості, тільки він мусить про журнал знати. Отже, щоб такого читача здобути, потрібна рекляма і таки-рекляма. Дуже багато для здобуття американського читача можуть допомогти оголошення у відповідних журналах. У такому цілосторінковому оголошенні треба подати, заздалегідь, зміст наступного числа. Цієї методи вживає постійно „Ди Рашен Рев'ю" і, очевидно користає з неї; сам я замовляв окремі числа журналу, коли зі змісту, поданого в оголошенні, зацікавився якоюсь статтею. Очевидно тематика „Українського Квартальника" може бути цікавою американському читачеві з відповідними заінтересуваннями й тому такі оголошення слід подавати у журналах: „Ди Слевік Рев'ю", „Ди Рашен Рев'ю", „Ди Літуеніен Бюлетин" тощо.

Коли статті й рецензії „Українського Квартальника" будуть індексовані у відповідних бібліографічних показниках, коли про нього часто появлятимуться оголошення в журналах (обов'язково: „Ди Лайбрери Джорнел"), тоді журнал пренумеруватимуть також бібліотеки. У бібліотеках дуже пильно дивляться, чи з комплектів журналів, що їх має бібліотека, читачі користають чи ні. Пробачте, але як можуть користати з „Українського Квартальника", коли ні свої, ні чужі про нього не знають, в оголошеннях його назви не зустрічають, статтей і рецензій журналу в індексах не бачать, а сам журнал, якоюсь мірою, нагадує підпільне видання, доступне тільки втаємниченим. У таких умовах не можна й дивуватися, що його поширюють за спасибі, але таким даровим виданням найпростіший шлях до електричної печі, що її має кожна, шануюча себе бібліотека.

Проте, немає найменшого сумніву, що перелічені мною недоліки, можна легко виправити.

ДРУГІ ВИСОКОШКІЛЬНІ ДНІ „ЗАРЕВА"

13-го і 14-го серпня на Оселі ім. Олега Ольжича відбулися „Другі Високошкільні Дні Зарева" на загальну тему „Україна Сьогодні". Михайло Герець, містоголова Крайового Проводу „Зарева" в ЗДА, відкриваючи програму, попросив Марка Царинника до слова.

Марко Царинник у доповіді п. н. „Прозова творчість в молодій українській літературі" звернув присутнім увагу, що в Україні прозова творчість є дещо занедбана.

Молода сучасна українська поезія, представниками якої являються не лише добре нам відомі шестидесятники, але й ціла плеяда дуже молодих поетів, без сумніву має всі можливості, як це свідчать деякі переклади шестидесятників, здобути собі, якщо не світове, то принайменше европейське місце, то з прозовою творчістю багато гірше.

Либонь чи не найсерйознішою перешкодою в мистецтві української прозової творчости являється політика; література, переважно проза в Україні у висліді стає зовсім залежна від політики. Літературний твір судиться. не його мистецькою вартістю, а... його політичною тенденцією. Концепція т. з. „соцреалізму" лягла мокрим рядном на творчі душі молодих українських прозаїків.

Доповідач дальше спинився над прозою Євгена Герцала, якого вважає за одного з кращих українських прозаїків.

Другу доповідь п. н. „Деякі аспекти сучасного становища на Україні" виголосив д-р Марко Антонович.

Українська спільнота, заявив автор, на еміграції опинилась в досить незвичному й невигідному положенні, якщо мова про оцінку подій в Україні й нашого відношення до цілого комплексу питань, пов'язаних з цим.

Далі доповідач поділив політично - думаючу еміграційну спільноту на приблизно три групи: правиця, центр і лівиця. До першої групи доповідач зачислив СВУ, ЗЧОУН і гетьманців; до другої середовища бльоку УНРади, а в третій знайшлись нечисленні й організаційно кволі т. з. прогресисти.

У відношенні до України перша й третя групи є рівнорядні в своїм скрайнім і зовсім не обдуманім екстремізмі. Перша група (правиця) все засуджує, а остання (лівиця) все безкритично розхвалює.

І перша і третя групи є рівнорядні щодо підходу до проблем; зрештою, простота в підході подобається маловибагливим людям з пересічною чи нижче пересічною освітою. І треба сподіватися, на думку доповідача, що ці дві групи матимуть завжди своїх прихильників серед менше освічених чи мало грамотних кол нашої громадськости.

Автор зупинився над другою групою української еміграції (блок УНРади). Ця група свідома поневолення, насильства й підступности Москви та її прислужників в Україні. Ця група свідома, що багато процесів, які проходять на Україні, є шкідливі, і з ними треба боротися, але водночас вона свідома й того, — що далеко не вся Україна думає офіційно по комуністичному, вона бачить, з якими труднощами пов'язана праця в різних галузях життя для поневоленої України.

Доповідач поділив українців у рямках УРСР на чотири категорії: услужники-холуї (переважно офіційний політичнийй апарат УРСР), обивателі (широкі маси населення, яких політично-державницькі питання не цікавлять і які дбають виключно про вигідне життя, їх найбільше), думаючі комуністи (це люди, що вірять у принципи комунізму, як їх виложив Маркс, але які свідомі експлуатації, несправедливости, фаворитизму, і підкупства та інших жахливих недуг, що підкопують радянське суспільство. Ця група людей являється чи не найбільшою загрозою для комуністичної влади, принаймні в її офіційно - бюрократичній й частині, і остання група т. зв. незадоволених, друга по величині після обивателів — це група, що складається з незадоволених політичним, національним чи релігійним станом в УРСР.

Прикінці доповідач зупинився над питанням допомоги Україні українською еміграцією. Тут розкриваються можливості, зокрема для туристів, що їдуть в Україну. Вони повинні на кожнім кроці вживати української мови, розпитувати за українськими виданнями в кіосках і бібліотеках великих українських міст та інформувати радянських українців про осяги еміграції. Другою великою можливістю, — це використовування приїздів радянських українців до країн вільного світу для цього, щоб передавати їм думки й інформації, що промовляли б до їхнього здорового глузду.

Останнім доповідачем Високошкільних Днів був редактор Осип Зінкевич. У своїй доповіді, що мала назву „Державницькі прояви в УРСР і молодь", прелеґент поставив питання: Чи в самій Україні в рамцях УРСР є будь-які державницькі тенденції, які б вказували на те, що серед провідної верстви України є якісь напрямки, чи змаг до усамостійнення УРСР політично, культурно і економічно, і які згодом довели б до відірвання її від Росії.

Хоч, на думку доповідача, державницькі тенденції в в Україні в 20-их роках були сильніші, як є тепер, то все ж таки пусткою Україна не світить.

Після більше як тридцятлітної мовчанки в 1960-их роках можна вже почути здорові голоси, які вказують на те, що, не зважаючи на сталінський терор і політику поголовної русифікації, в Украні таки є самостійницько - державно думаючий елемент, який в найбільш несприятливих обставиннах, в умовах постійної нагінки й переслідувань таки підносить голову, і він (цей елемент) все прибуває на питомій вазі.

Цікаві відомості подав доповідач про науку в сучасній Україні. Цитуючи українських радянських академіків О. Жмудського, С. Всехсвятського, І. Т. Шевця й О. Щербаня, доповідач довів, що наука, а в першу чергу наука спеціялізованих ділянок залишається на рівні колоніяльного залежного народу. Наприклад: за дев'ять років (1950-1959) в Україні було підготовлено лише 330 докторів наук, тоді як в цілому СССР лише за три роки їх було 1623.

Справа наукових дисертацій і наукових ступенів розглядається і полагоджується Вищою Атестаційною Комісією СССР з осідком в Москві. Одначе в ряди-годи в Україні помічається намагання боротися з такими явними засобами русифікації.

Академік І. Т. Швець поставив справу відкрито, домагаючись, щоб така Вища Атестаційна Комісія була створена в Україні як незалежне і самостійне тіло при міністерстві вищої і середної освіти УРСР.

Кінчаючи свою доповідь, прелеґент завважив, що найгірше мається справа з офіційно - політичним відтинком української радянської дійсности, цей відтинок чи не найбільше зрусифікований й підпорядкований російським імперським інтересам.

Після кожної доповіді відбулася дискусія, в якій брали участь: Анна Процик, Оксана Бакум, інж. Кицяк, Теодосій Онуферко, Володимир Бакум, Михайло Герець, Любомир Бачинський, Олег Вак-Бойчук, і інші.

В рамцях Високошкільних Днів відбулось засідання Центрального Проводу „Зарева" й зустріч членів Центрального Проводу Організації Українських Націоналістів — Олегом Штулем - Ждановичем.

У Високошкільних Днях Зарева взяло участь 50 осіб із різних осередків Зарева ЗДА й Канади.

Богдан Гасюк

15-РІЧЧЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ЛІҐИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Для відзначення 15-річчя існування Відділу Об'єднання Жінок Ліґи Визволення України в Торонті відбувся 22-го жовтня в Українському домі „Святковий Бенкет" з програмою, що складалася з трьох частин: офіційної, мистецької і розвагової, а 23-го жовтня відбулася Ювілейна Сесія з доповідями поетки Ляриси Мурович і пані Марії Солонинки.

До святкової вечері засіло понад 400 учасників, представників жіночих і інших громадських організацій Торонта і околиці, члени основниці, члени Відділу з родинами і приятелями та запрошені гості.

Бенкет відкрила і проводила ним голова Відділу інж. Леоніда Вертипорох, молитву провів о. М. Стефанів. Пані інж. О. Палієнко, перша голова, прочитала огляд праці Відділу на протязі 15-ти літ, що, поборовши початкові внутрішні і зовнішні труднощі, своєю послідовною працею уґрунтувався і дав великий вклад праці у суспільне і громадське життя української спільноти.

З привітами виступали д-р Р. Малащук — голова Головної Управи ЛВУ, пані Стефанія Савчук, — голова Централі ОУК і містоголова СФУЖО, пані М. Солонинка, — голова Централі ОЖ ЛВУ, — д-р М. Гута голова Крайової Управи СУМ, д-р М. Кушпета — голова Централі Українців Католиків Східної Єпархії Канади та голова місцевого Комітету Українців Канади та голова місцевого Комітету Українців Канади. Наспіли численні привіти та телеграми від міністра Провінції Онтаріо Івана Яремка.

Почесну гостю і головного промовця пані Славу Стецько привітали квітами і короваєм. Пані А. Стебельська представила її як активного члена ОУН в Україні, як визначну українську жінку як політичного діяча, учасницю міжнародних конґресів. Вона є головним редактором АБН Кореспонденц. і співредактором Юкрейніен Рев'ю.

Пані Слава Стецько з питомою собі ерудицією представила перебіг змагань і осягів АБН на міжнародному форумі, яке добилось на міжнародних конференціях рівнорядного членства з протикомуністичними організаціями державних народів та прийняття концепцій АБН для поборювання комунізму в світі. Пані Слава Стецько підбадьорила всіх вірою в перемогу української справи, відмічуючи, що українське жіноцтво разом з чоловіками протягом цілої нашої історії брало живу і активну участь в змаганнях і боротьбі українського народу за волю.

В мистецькій програмі виступило вокальне тріо хору „Чайка" ОЖ ЛВУ пані Н. Тарнавецька, Л. Склепкович і О. Падик при форт. супроводі пані Г. Голинської, сольоспів пані Маріяни Гузар з акомп. З. Лавришина і хор ОЖ ЛВУ „Чайка" диригент З. Лавришин, форт. акомп. О. Жолкевич.

Вечір закінчено розвагою при звуках оркестри.

В. П.

КНИЖКА СТАТТЕЙ ЮЛІЯНА МОВЧАНА „ЩО ВАРТО Б ЗНАТИ"

Торонто. — У видавництві „Срібна Сурма" появилася п. н. „Що варто б знати" книжка статтей відомого українського еміґраційного публіциста, лікаря за фахом Юліяна Мовчана. Збірка складається з трьох циклів: Проблеми українського національно-державного визволення, Подорожні нотатки і Портрети, зустрічі та характеристики. 400-сторінкова книжка видана в твердій оправі з мистецьким написом Мирона Левицького на обкладинці.

● **В Еберфені у Валії, в Британії,** похоронено в минулому тижні у спільній могилі 81 шкільних дітей, які згинули були у місцевій школі, на яку гринула лявіна вугілля і каміння з недалекого узбіччя гори. Могилу вкрили тисячі китиць квітів, що наспіли не тільки з прерізних околиць Британії, але й закордону. Маленьке містечко, чи радше село Еберфен вкрите важкою жалобою після близько 200 жертв тієї катастрофи. Відвідали королева Єлисавета II і її чоловік, князь Еденбурський.

С. К. Пастухів: Гетьман Богдан Хмельницький

С. К. Пастухів: Гетьман Петро Сагайдачний

Василь Кричевський: Андріївська церква у Києві

Михайло Мирош: Мати Божа, Покровителька Гуцульщини

Василь Кричевський: Дніпро і вигляд на Печерську Лавру

М. Мирош: Гуцул

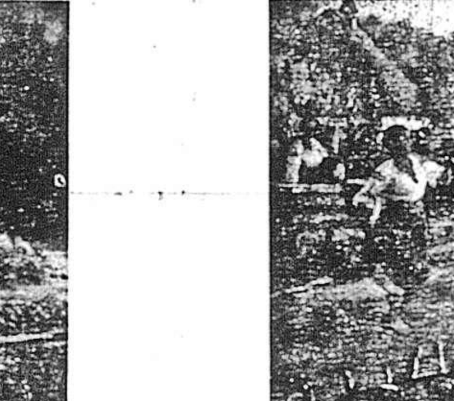

І. С. Іжакевич: Мама йде

І. Кучмак: Буря надходить

І. Кучмак: На щастя!

Надія Сомко: Тарас Бульба у поході (5-та серія)

Ювілей проф. д-ра Миколи Гадзінського

В неділю 2-го жовтня гурт громадян Рочестеру, Н. Й., відзначив бенкетом у приміщенні ресторану „Алога" сорокліття науково-педагогічної праці д-ра Миколи Гадзінського, професора Рочестерського Технологічного Інституту та дійсного члена УВАН. Бенкет, у якому взяло участь понад сорок осіб, відкрито листом-зверненням, що його від імени присутніх відчитав автор допису. „Ювілят, говориться у звернені, своєю науково-педагогічною працею, веденою в Україні та продовжуваною з успіхом у далекій заокеанській країні, чесно сплатив свій довг супроти Рідної Землі. Там ця праця давала їй безпосередню користь, а тут держить вона високо її добре ім'я".

Сильвету науково-педагогічної кар'єри Ювілята накреслив, подаючи перелік написаних ним наукових праць, його близький приятель та колеґа по званні, д-р Павло Шулешко. Ювілят народився 1901 р. в Кам'янці на Поділлі в родині гімназійного вчителя, який по сімнадцяти роках фахової праці висвятився і став протоєреєм. Маршрут його науково-підготовної, а пізніше науково-дослідної праці, зумовлений до непізнання зміненими політично - соціяльними умовинами, йде з Кам'янця через університети Києва, Одеси, Харкова, далекого Стейтового університету в Огайо щоб знайти причал у Рочестерському Технологічному Інституті. Перші його наукові праці, підвищення на ступінь доктора та початки професорської кар'єри пов'язані з Харковом.

Принадний зовнішний вигляд, гладка поведінка, за якою схована сердечна теплота доброї людини, сплетені з цілеспрямованістю, послідовністю та вмінням завзято працювати — відкрили перед ним двері до високих шкіл дома і тут, де він втішається авторитетом і доброзичливістю професури та студенсітва. Не стояв він осторонь громадської праці. З роки був у проводі місцевого від. УККА — як його містоголова; організував концерт на користь УВАН та ін.

Споминами з „юних днів, днів весни" Ювілята поділився п. Білошицький, молодший товариш з гімназії, тепер член оркестри Торонтської Опери. Промовляли ще: інж. Тарабан від студентів, адв. В. Андрушин від УККА, д-р Л. Рубінґер та пані: Карабіневич і Андрушин. Усі промовці, що мали нагоду ближче пізнати чи співпрацювати з Ювілятом, підкреслювали його природну доброту до людей. Цю цінну прикмету, таку рідку сьогодні, утвердила в ньому віддана праця над шуканням наукової правди. Вона всеціло його абсорбувала і оберегла від можливости скалічити винесену з батьківської хати доброту витівками якоїнебудь підробленої правди. Він мав щастя лишитися „чоловіком цілим". І в тому треба вбачати найбільше признання на адресу Ювілята як людини. Воно й визначило настрій цілого вечора-бенкету, переплітаного співом народних і стрілецьких пісень.

В дарунку піднесено Ювілятові годинник - календар. Дякуючи ініціяторам і учасникам бенкету за уважливість до своєї особи, він висловив декілька думок, пов'язаних із його професійною кар'єрою. „Академічна праця важка, — говорив він. — Вона вимагає для себе цілої людини. Але й дає своїм адептам задоволення, що пливе із пізнання найновіших здобутків у даній ділянці та з приставання з людьми високого інтелектуального рівня". Особисто в останніх днях стрінуло його дві приємні несподіванки: запрошення Технологічного Інституту продовжувати свою працю, не зважаючи на переступлення емиритального віку, та сьогоднішня урочистість.

Пані Люба Шот, що була господинею бенкету, справно вив'язалася з прийнятого завдання. Не уступав їй теж і д-р Йосип Тимочко — як тостмайстер.

Прогомоніло „Реве та стогне Дніпр широкий". Мґр. Василь Шот, один із ініціяторів імпрези, дякував гостям за її звеличання. Ще „Час додому, час". Гості розходяться. І гарно проведений вечір помандрував у країну спминів.

Омелян Омецінський

Зірка Дерлиця і Марґарита Леськів виступлять в Ню Йорку

Жіноцтво, згуртоване у 72 Відділі СУА, заапрошує ширше громадянство і союзянок на Музичне Матіне, що відбудеться в неділю, 13-го листопада о год. 4-ій по пол. у залях Українського Інституту Америки при 79 вулиці.

Відділи СУА в Ню Йорку спеціялізуються у своїй діяльності та виступах на зовні. Нам відомі виставки картин, що їх влаштовує 64 відділ СУА, музичні матіне 72 відділу, виховні семінарі 83 відділу. Інші відділи активізуються у дитячих імпрезах, мистецькій самодіяльності тощо.

72 відділ взяв на себе обов'язок допомогти нашій молоді — музичні матіне видвигають молоді таланти. Доходи зі забав скріпляють Стипендійний Фонд СУА.

Цього року 72 відділ запросив дві молоденькі музичні зірки: п. Зірку Дерлицю, співачку і п. Марґарет Леськів, гарф'янку. Панна Зірка родилася в Україні, а музичну освіту набула в українському середовищі Ню Йорку — Українському Музичному Інституті, Студентському Квартеті, та хорі „Думка". Її учителями є Клавдія Таранова та Євген Крахно. Зірка студіює славістику в Нюйоркському Університеті.

Панна Марґарита Леськів, народжена в Америці — студентка Артс Гай Скул у Нюарку. Молоденька, 15-літна Марґарита почала вивчати гарфу під проводом своєї матері п. Марії Леськів. Вона продовжує музичну освіту. Добула багато нагород та відзначень; у 1966 році вона добула найвище признання Ліґи Вчителів Музики в Ню Йорку. Марґарита виступала також у Ню Йорку й околиці і у телевізійних програмах.

Молоденькі артистки готуються старанно до виступу, перед яким мають трішки трему. „Трема" — це добрий знак, — віримо, що виступ буде успішний та дасть молодим дівчатам поштовх до дальшої мистецької праці та розвитку.

Ольга Літепло

СТОРІНКА ТУСМ

В.Д. 1964

Богдан Тодор

ПЕКУЧА ПРОБЛЕМА

Ми дуже часто стверджуємо, що наша національна справа за кордоном, а головно в Америці, не знаходить належного зрозуміння. Однак, мало хто з нас глибше застановляється, чому це так. Українцям в Европі неможливо є пізнати психіку американця, не живши з ним; українці в Америці дуже часто оцінюють американців й узагальнюють їх психіку на підставі спостережень вузького оточення, серед якого їм приходиться бути кожного робочого дня. Таке робітниче оточення не може бути найменшою підставою, на якій можна б спирати оцінку американського суспільства та спосіб його думання в цих специфічних умовах життя, яке існує в Америці.

Побудова американського життя, його соціяльний і культурний устрій, цілком різниться від европейського. Освіта і виховання мають інші форми також. Вузька спеціялізація і розподіл праці в дуже вузьких ділянках звужує також межі заінтересувань пересічного американця і впливає в цьому напрямі взагалі на спосіб його думання. Загальна освіта, хоч і безплатна і триває дванадцять літ, то все таки є досить обмежена в порівнянні до европейської із світоглядової точки зору. Вона в Америці обмежена до кваліфікацій, і в цьому напрямку, треба признати, американці мають направду успіх, бо їхні вузькі кваліфікації доходять до надзвичайної precизности. Вузька спеціяльність і добре матеріяльне забезпечення не спонукують їх думати ширше поза межі особистих заінтересувань. Це відноситься навіть до тих американців, що посідають високу, університетську, освіту. Якщо, наприклад, хтось працює інженером, він інтересується тільки своєю роботою і її уліпшенням, бо за це дістане більше грошей. Це стосується докторів медицини і інших технічних чи природничих ділянок. З політикою і в більшості взагалі ні з чим, крім спорту, ці люди нічого спільного мати не будуть.

З цього короткого огляду можемо вже зрозуміти, що з політикою в Америці треба іти тільки між політиків чи споріднених з політикою осіб, як історики, економісти і журналісти. В цьому напрямку дуже мало що робиться в Америці.

В нашій політичній роботі в Америці пильну увагу мусимо звернути на університети, що тепер у великій мірі опановані всякими московськими і промосковськими елементами. Найбільше засмічені університетські бібліотеки кольосальною кількістю книжок, в яких, як знаємо, крім науки, є завжди велика доза брехні.

Між американськими студентами є подібна ситуація, як і в суспільстві. Заінтересування кожного студента звужене до ділянки його студій і поза тим він нічим іншим не цікавиться, а якщо інтересується, то дуже мало і поверховно. Студента хемії взагалі не цікавить проблема московського імперіялізму. Тому, ми дуже часто дзвонимо не туди, куди треба.

Як уже було сказано, у вузькій спеціяльності американці є експерти в своїх ділянках. Вони здобувають свою освіту, на підставі досконалих студій в напрямку заінтересувань і вони оперують наочним матеріялом, статистичними і графічними зіставленнями і читають книжки чи окремі сторінки з них в часі своїх студій тільки потрібні їм до праці. В цьому пункті якраз наша політика і наші проблеми тратять доступ до американських студентів. Якщо вони, наприклад, студіюють про Росію, вони в українські матеріяли не заглядають. В теперішній напруженій ситуації між Америкою і Москвою політики й економісти та студенти цих наук починають настирливо шукати розв'язки. В першу чергу вони звертаються до російських матеріялів, як історії Росії й інших публікацій. Вони шукають наукової розв'язки в них на ці питання, що виникають внаслідок російської політики. Російські історії писані тенденційно і дуже багато фактів представлено фальшиво. Американські історії про Росію, писані на підставі російських матеріялів є також неправдиві, бо неосновані на дійсних фактах. Однак ці матеріяли є підставою студій і джерелом формування світогляду і опінії про Росію і східню Европу у молодого американського політика. Не дивно отже, що справа поневолених Москвою народів не знаходить належного зрозуміння. Світогляд й опінію студента чи політика, який „докладно" знав Росію на основі фальшивої історії, присвятивши на те може і кілька літ праці, не легко змінити.

Коли говорити про українську наукову літературу, то її є дуже мало у такій формі, щоб американські професори і студентство могло з неї користати. Крім того студент, що заінтересований справами Московщини, шукає за літературою про Московщину. Знайшовши її подостатком, попадає у нетрі московської наукової брехні, з яких американці не можуть ніяк виплутатись. Це є дуже важлива справа і нашим науковим і політичним чинникам треба на це звернути пильну увагу.

Одну спільну прикмету мають американці, це ненависть до насильства і безмежна любов до демократії. Цю прикмету свободолюбні народи мусять за всяку ціну використати. Москалі мають тепер успіх в Америці тільки завдяки їхній брехні, тих чинників, що я згадав вище, і необізнаности американців у справах і в ситуації східньої Европи.

Взявши до уваги всі згадані ціхи американців і коротко представлену ситуацію по університетах, ми відразу побачимо, що нам потрібно дати американцям і світові, щоби відкрити всю підступність московської брехні на чолі із всякими комітетами. Наші історики повинні випустити науково випрацюваний збірник в англійській мові з історії всіх воєн, які Москва вела від початку її існування. Такий збірник, де хронологічно були б зібрані всі війни і кличі, під якими їх вела Росія, як „Оборона Православ'я", панслявізм і тепер комунізм з їхніми наслідками, тепер є дуже потрібний.

В зв'язку з усякими залицяннями американських протестантів до московського большевицького православія і „мировою" офензивою з їх сторони, потрібно є чинникам УАПЦ видати наукову працю про релігійну нетерпимість і диктатуру московського православія у відношенні до інших церков. Також дуже потрібна була б наукова розвідка про те, чи теперішня російська церква є справді церковною інституцією чи може тільки одним із відділів совєтського міністерства пропаганди у цьому вигляді. Українська католицька церква повинна видати історію її переслідування московським православієм та урядом навіть за кордоном. В Америці існує глибока релігійна толеранція і висвітлення московського православного насильства буде мати велике значення і вплив. Заголовки книжок повинні бути апелюючі а не дразливі і наставлені в площині огляду російської проблеми.

Дуже важливою ділянкою і дуже потрібною, хоч може на погляд декого буде виглядати дивною, це конечна потреба видання історії Росії. Так є! Щоб світ міг дістати правдиву історію Росії, її мусіли б видати наші українські науковці. Така історія принесла б нам і всім поневоленим Москвою народам, а навіть цілому світові велику користь. Тому, що правдива історія Росії мала б міжнародне значення, головно для поневолених і загрожених Москвою націй, то заінтересування у виданні такої історії повинно бути спільне, а головно спільне фінансування прискорило б час видання такої історії.

Наші громадські, наукові і політичні чинники і такі ж інституції інших народів на еміґрації (загрожених і поневолених Москвою) повинні не пропустити цієї справи без уваги. Даймо можливість Заходові пізнати Московію в правдивому її світлі через її власну, але правдиву історію. Даваймо її через відповідних людей й інституцій і їх власна правдива історія буде їх найкраще безжалісно бити.

РІК III. Ч. 3 (10)
Редаґує Колеґія з уповноваження Головної Управи ТУСМ-у: Христина Кульчицька, Петро Гаврилюк, Олег Лисяк, мол.
Головний редактор: Христина Кульчицька
СТОРІНКА ТУСМ
842 N. 24th Street Philadelphia 30, Pa.

УКРАЇНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ТА НАУКА В СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Резюме доповіді мґр. Юрія Кульчицького, виголошеної на Ідеологічній Конференції ТУСМ-у в Дітройті, 30-го квітня 1966 р.

Після Визвольних змагань українська національна самосвідомість, а з тим і українська наука зазнали великого піднесення. Переглядаючи творчість українських науковців та істориків двадцятих та тридцятих років, цей короткий період можна назвати „Ренесансом" української культури. Тому, що комуністичний уряд в Україні боявся спочатку знищити українську науку, і провадив свою політику „обрусєнія" поволі й обережно, вернулося з еміґрації багато українських науковців, а між ними і Михайло Грушевський. Користаючи з тимчасової свободи на Україні, започаткувалися різні історичні течії та школи, які поступово поширювали та збагачували українську науку. Ці школи або течії були різноманітні і побудовані на різних основах. Головні течії були: а) „Культурно - історична" або „соціологічна" школа під керівництвом М. Грушевського, б) „соціяльно - економічна" школа під проводом Д. Багалія, в) „історично-економічна" школа під керівн. М. Василенка, та г) „Марксистська" школа, очолювана М. Яворським. Хоч всі течії не могли оминути комуністичної ідеології, все ж таки вони визнали ролю державного процесу в історії України. „Цей національний дух і національний характер були основними рисами української історіографії в двадцятих роках на Надніпрянській Україні" — заявляє український професор та історик О. Оглоблин.

Тому, що українська історіографія протиставилася проти „обрусєнія", вимагала української мови на університетах, та творила індивідуальні риси української культури, Московщина запланувала знищити вільну українську науку. На місце Все - Української Академії Наук (ВУАН) поставлено московську установу в формі Академії Наук УРСР.

Щоб запобігти „буржуазно - націоналістичній історичній схемі" М. Грушевського, совєтський уряд засилає старенького історика до Москви; він помирає на Кавказі 1934 року. На місце схеми М. Грушевського Москва ставить свій власний витвір або „звичайну схему". Ця схема стає „святая святих" та „основою основ" совєтської української історіографії. Основні риси цієї схеми можна поділити на три міти: а) „концепція" „Одної руської народности", яка заявляє, що Москва стала спадкоємницею Київської Держави (України), б) концепція „Воз'єднання України з Росією", яка з мілітарно-політичного договору робить акт об'єднання двох „руських" народів, в) концепція „Спільної Вітчизни", колись царської Росії а тепер „Радянського" Союзу. Порушення цієї схеми, схеми накиненої історикам Москвою, є порушенням авторитету „всезнаючої" комуністичної партії. Щоб не попасти в катеґорію „буржуазних націоналістів", українські історики мусять творити за директивами партії та їхньої потвори „звичайної схеми". Вислід такої творчости говорить сам про себе. Історичні праці під суворою цензурою та натиском переважно починаються „мудрими" словами Владимира Ілліча Леніна і наклепом на „буржуазних націоналістів" та „запроданців народу". В таких обставинах історичні праці українських підсовєтських науковців стають псевдо-науковими, позбавлені всієї індивідуальної творчости, бідно документонані (не всі документи доступні українським історикам та науковцям), та без кольору. Ці псевдо-наукові праці ховаються за нецікавими пів-фактами, закритими фразеологією, за якою не видно історіографічного твору.

Російську наукову політику та русифікацію на Україні проводять комуністи такими способами: а) вища освіта підпорядкована московському центрові в Москві, явно русифікує її, б) підбором кадрів для вищої освіти, г) спрямування українських кадрів поза межі рідної землі (36.4% всіх українських науковців або 12.903 працюють поза межами України), та ґ) розподіл фінансів за вказівками КП СССР. Такою політикою послуговується Москва і вже довершила прикрого нам факту, що більше як половина або 51.7% науковців на Україні є не-українці.

Що роблять українські історики в УССР та про що пишуть — це зайве питання. Українські історики не можуть писати про княжу добу, бо це домена російських істориків. Про Визвольні Змагання теж не можна писати українцям, бо це ж домена КП СССР, яка характеризується повним перекрученням, фальсифікацією фактів, та яка не тільки виходить поза межі української історіографії, але й історичної науки взагалі. Українському історикові припадає творити праці про „Українсько - російські зв'язки і впливи на економію і культуру України", „Боротьба проти чужоземних загарбників", „Братерську допомогу російського народу Україні", „Совєтську Вітчизну", і т. п.

Так і виглядає українська наука та історіографія в Україні. Старинні греки казали, що навіть боги не можуть змінити минулого, а совєтський історик не тільки може, але повинен це робити.

Пишучи про українську історіографію, професор Олександер Оглоблин зазначив, що „тривожитися над українською історіографією не можна. Примус уживання „звичайної" схеми — це ознаки гнилизни, руїни і тління не української а совєтської історіографії. Зло породжує зло, яке неминуче, раніш чи пізніш, повертається проти того, хто його породив". Запобігти цій гнилизні, руїні і тлінню можуть та постійно працюють українські історики на еміґрації. Поява Енциклопедії Українознавства на еміґрації спричинила приспішену появу Української, Радянської Енциклопедії, після видрукування на еміґрації праці про катедру Св. Софії, вийшла праця про цю катедру і в Києві. Конкуренцію між еміґрацією та Українською ССР зауважили навіть і чужинці. В газеті „Новое Русское Слово" з 29-го липня 1961 р., в статті „В пошукуванні правильного рішення", автор В. Дімін пише, „В якій мірі головна активність українських еміґрантів нервує київських ґавляйтерів, видно з того, що київський совєтський уряд не тільки мусить запевняти своїх громадян, що Совєтська Україна є вповні суверенною республікою, але змушений ще й починати своєрідну конкуренцію з еміґрантами".

Відкинути все, що виходить з України, як зло, було б з нашого боку хибним підходом до проблеми української науки. Нема сумніву, що багато праць, хоч вони мають свої недотягнення, можуть служити українським історикам тут на еміґрації. Між півправдою та партійною половою часом знаходяться цінні факти, до яких не мають доступу еміґрантські історики.

Посилення української наукової праці тут на еміґрації та збагачення української культурної скарбниці повинні бути головними мотивами українських науковців та істориків. Це становище повинні зайняти молоді українські історики, тримати духовий зв'язок з старшими істориками та не губитися в чужому ідейно-науковому світі. Молоде покоління мусить творити в користь української історіографії та розвивати українську науку тут на еміґрації. Нема сумніву, що їхня праця колись заквітчається лаврами наукового довершення, а їхні успіхи стануть успіхом та здобутком української культури.

Головна Управа ТУСМ-у повідомляє своє членство, що наше Товариство репрезентував, як делеґат на 9 Конґрес УККА, який відбувся 7-9 жовтня ц. р. в Ню Йорку, довголітній голова Головної Управи ТУСМ-у інж. Богдан Кульчицький з Філядельфії.

ОКУПАЦІЯ ЧИ ВОЛЯ

Метушня. Кінова заля Брод театру знову заповнена. Бачимо усіх знайомих. А на дворі дощ; здається собака не вийшла б на вулицю. Що грають? Дві чудові фільми: „Земля" Ольги Кобилянської (драма 19-го століття висвітлена в театрі Девченка в Києві) українською мовою та „Поїзд іде до Києва", московською мовою, одначе про нас — украніців. Зрештою фільм із Совєтського Союзу, то чому дивуватись, в якій мові. Навіть оголошення кіно-театру Брод зовсім влучно подає українські і московські фільми на тім самим клаптику паперу та дирекція кіна висвітлює їх в той самий день. Та це ж зміна — УССР „вільна держава" твердять „експерти" модерної історії.

Різнородна публіка різно сприймає обидва фільми. Старенькі бабусі захоплюються кожним словом своєї рідної мови; інші аналізують кожну сцену, як причину показу цих фільмів. Молодь губиться в значенні тих сеансів та пильно слідкує за американськими написами, а в мене питання: отсе два фільми „Земля" дають глядачеві образ убогости, невільництва як вияв Австро-угорсько окупації та „Поїзд до Києва" — розкішне, багате „вільне" життя українського народу під совєтською окупацією. І кожний глядач має змогу бачити як наша Україна змінилася, як вона „вільно живе", яким гарним життям, можливим тільки в УССР.

Дві окупації. І тільки Совєтський Союз дав змогу українському народові стати вільною нацією. Але, на жаль, ці фільми не осягають вповні своєї мети, не зважаючи, що деякі особи колись скрито і тепер отверто живучи в добробуті і користаючи з американської гостинности, вносять заколот твердженням, що Україна вільна і як таку треба її визнати. Критика сьогоднішнього глядача є настільки здорова, що він бачить ціль, аналізує її і робить висновок (коли він почувається ще українцем), що сьогоднішній „культобмін" це тільки обман.

В. К.

Люди з „того" боку

Люблю розмовляти з людьми. Коли хтось хоче бути журналістом (я хочу ним бути) — треба любити говорити з людьми,

Тому я розмовляю з людьми, багато від них можна навчитися. Пам'ятаю до сьогодні незвичайно цікаву розмову з одним неґром у Вашинґтоні, куди ми їздили на один з ТУСМ-івських панелів; здається, що відтоді ще краще розумію расову проблему в Америці.

Пам'ятаю розмову (здебільша, „на миги") з грецьким пастухом коло Маратону, що охотно дав себе фотографувати разом з своїм віслюком... Розмови з ватиканською Палатною Сторожею, коли ми відвідували в Римі Кардинала Йосифа, розмови з арабськими скавтами, розмови з родезійцями; розмови на шляху від Філядельфії до Лос Енджелесу при вогнях таборових ночей на довгому шляху від Спокійного Океану аж до Ґаспе і Нової Скотії — всюди, куди везли мене мої два колеса мого „БМВ 500"...

В Канаді, а саме в Монтреалі трапилась нагода порозмовляти з людьми з „того боку" (там, де — кажуть —„живе Марічка" — хоч, Марічка живе також і тут ... по „цьому" боці).

Це були матроси з польського корабля „Батори", переважно молоді хлопці і молоді, ще молодші, матроси з сов'єтського торговельного корабля.

Вони мали переважно по 19-20 років, були дуже приязні і мені дуже придалися розмови з ними — я старався використувати моє „університетське" знання російської мови.

Вони так само, як і тутешня молодь, мали подібні зацікавлення. Вони так само дискутували про В'єтнам, про капіталістичну і соціялістичну (чи, комуністичну) систему — грали в копаний м'яч (на суходолі, очевидно), любили випити пива, а один з них, який їздив мотоциклем — дуже врадувався, коли я дав йому змогу переїхатися моїм „капіталістичним" БМВ... Інший знову показав мені в своїй каюті величезну фотознімку Гемінґвея на стіні...

Залога совєтського корабрадо показувала все, що було: навіть фільм, що його знімали в Україні фільмовим апаратом; дискусіям не було кінця — і при цьому, моїм практичним вправам з російської мови.

Але був теж і один старший. Він мав вже понад тридцятку і з ним я говорив по-українськи. Для принципу. Він знав більше, ніж молоді ленінградці і ми дискутували навіть про такі справи, як ув'язнення Дзюби і Світличного — хоч відповіді чому, я не отримав.

Одним з перших питань — коли я зустрів „людей з того боку" — було чи є між ними українці? Відповідь була: „Украинцы? Нєт, хахлов у нас нєт"...

Очевидно, що зараз мій співрозмовник отримав „контру" на тему „кацапів" — але, факт лишається фактом: від часів Катерини Другої — до часів Косиґіна і Брежнєва і „нової породи" молодих людей — які, так само як і ми, люблять поспівати, випити пива, поїздити на мотоциклі і пограти в копаний м'яч — (до речі, залога совєтського корабля програла з залогою „Баторія" 5:1) — нічого не змінилося. Українець є далі „хахлом".

Ми розсталися дружньо, не не виключаючи можливости, що за рік чи два, прийдеться зустріти менш мирно — у В'єтнамі, чи де. А може лише дістати кулю з якогось зробленого в Ленінграді кулемета — бо ж дядько одного з моїх нових знайомих, працює на „заводі", що робить „пулємйоти" для В'єтнаму...

О. З. Л.

П. С.

А із переможної залоги корабля „Батори" — коли він прибув до Копенгаґену двома тижнями пізніше — втекло 13 матросів. Якщо це втекла вся ця команда копаного м'яча, що виграла 5:1 з ленінградською залогою — тоді, наступні змагання може виграти совєтська дружина...

О. Зенон Лисяк

Відбувся Перший Конґрес ТУСМ у Канаді

У днях 22-23 жовтня 1966 р. в Торонті, в залі Українського Дому при Крісті вул. відбувся Перший Конґрес Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського в Канаді. Цей Конґрес започаткував новий етап в розвитку нашого Товариства, даючи Канаді Краєву Управу та можність поширення організації. Активну участь в нарадах Конґресу взяли студенти — делеґати з Монтреалю, Оттави, Ошави, Гамільтону, Лондону, Торонта та інших міст. Господарем Конґресу був Осередок Діяльности в Торонто, а Президію Першого Конґресу ТУСМ очолив Роман Сеньків з Оттави. У програмі Конґресу, крім організаційно - програмових справ, була доповідь мґр. Юрія Шимка ідеологічно-політичного референта Головної Управи ТУСМ-у та панельна дискусія на тему „Актуальність українського визвольного руху серед студентства на чужині".

Молитву провів о. М. Стефанів, усно Конґрес вітали д-р Р. Малащук — голова ГУ ЛВУ, д-р М. Гута — голова КУ СУМ, Тамара Дужа — голова ГУ ТУСМ та інші. Писемний привіт переслав довголітній голова ГУ ТУСМ інж. Богдан Кульчицький з Філядельфії, який через важку хворобу не міг взяти участи у З'їзді.

У панелі як дискутанти взяли участь: Марія Чолій з Монтреалю, Леся Бандера з Торонта, Роман Сеньків з Оттави, Степан Кузь з Лондону, Ігор Таращук з Торонта. Панелем проводив мґр Ю. Шимко.

В результаті схвалено пропозиції на доповнення до статуту, резолюції та вибрано Краєву Управу ТУСМ-у на Канаду: Роман Сеньків (Оттава) — голова, Юрій Горіх (Торонто) — перший заступник та організаційний референт, Степан Кузь (Лондон) — другий заступник голови і реф. зовнішніх зв'язків; Марта Чолій (Монтреаль) — секретар; Богдан Вальків (Монтреаль) фінансовий референт, Леся Бандера, Торонто) та Наталка Дяків (Монтреаль) — пресові референти.

Головну Управу ТУСМ репрезентували: Тамара Дужа — голова і Тетяна Рогатинська редактор „Студентської Думки" при „Гомоні України".

На Конґресі промовляла п-і Слава Стецько.

БАНДЕРА

Ти відійшов...
лишив ідею
лишив Ти дух,
посвяту, труд і кров
за краще завтра
завтра України
Ти відійшов.
Героєм став,
із тих, що їх Москва
не всилі
нам забрати
лишив дорогу нам і слід
іти у перемогу
над катом України.
Тремти, Москво,
тремти, Росіє
Бандера — Дух,
Дух перемоги
України.

1966 *В.К.*

СЛИЗЬКА ВУЛИЦЯ

не поглядай
на мене
так сумно.
сьогодні рано
дощ падав,
мокре волосся
прилипло до чола,
вогкі уста
м'яко склеїлись
неохоче розлучились
тиха постать
непритомно відбивалась
в чистоті
слизької вулиці.
не поглядай
на мене
так сумно.
від'їжджаю.
пригадаєш,
коли паде дощ,
тиху постать
слизьку вулицю.

О.З.Л.

Нове число „Горизонтів"

„Горизонти" ч. 10, Ню Йорк - Урбана, 1966, англомовний орган Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), 84 стор., багатоілюстрований. Головний редактор мґр. Олена Ґікава-Сацюк (Іллинойський Університет, Урбана).

Журнал поділений на чотири частини: загальну, мистецьку, студентську і рецензій. В першій частині є праці м-ґра Юрія Кульчицького („Зовнішня політика президентів Вільсона і Куліджа") і проф. Василя Омельченка („Професор Н. Полонська - Василенко"). В мистецькій частині поміщено уривки перекладів поезії Івана Франка, багатоілюстровану статтю Тані Вівчаренко про „Українське мистецтво на середньому Заході", „Відвідини Дельти" О. Ґікавої-Сацюк й оповідання Юрія Яцкова „Одягнена в жалобу". Студентські справи зреферовані в репортажі з „Участи СУСТА у Вісімнадцятому Конґресі ЮСНСА" мґра Б. Сацюка і в „Студентській Хроніці" Ігоря Чуми, тодішнього президента СУСТА. Перша рецензія проф. М. Андрусяка докладно і детально аналізує дві книжки польського історика Генрика Пашкевіча. Також є рецензії мґра Ігоря Кутинського про „Каталог видань Української Академії Наук 1918-1930" під редакцією проф. Дмитра Штогрина, м-ґра Евстахія Гуменюка про книжку Василя і Теодора Луцевих „Агапій Гончаренко і Аляска Геральд".

Адреса „Горизонтів": Horizons Ukrainian Student Review, 300 South Goodwin Ave., Apt. 302. Urbana, Illinois 61801.

Документальне видання

Кожна праця, яка появиться друком в книжковій формі, як журнал чи брошура, де можна знайти різні матеріяли про життя й працю якоїсь громади, товариства чи організації, — це своєрідний документ, який може послужити на довгі роки і засвідчити про існування товариства чи організації для наступних поколінь. Такі видання дуже часто виходять у малому накладі, і нечисленні особи можуть мати їх в посіданні. Подібні видання можна скоріше стрінути на полицях музеїв і наукових товариств та у спеціялістів.

До таких рідкісних видань можемо зачислити працю дир. Степана Шипилявого з Боффало, голови місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету Америки на 1966 рік, який зібрав, впорядкував й видав друком, у книжковій формі, всі звіти з діяльности місцевого Відділу УККА за 1965 рік, під заголовком: „17-ті Загальні Збори — Українського Конґресового Комітету Америки — Відділ в Боффало Н. Й., квітень 1966 року." Книжка - брошура, в якій зібрані всі звіти з діяльности УККА в Боффало, занимає тридцять сторінок друку, циклостилеве видання, в накладі 600 примірників, величиною 17x22. Знаючи, яку вартість може мати такий звіт у книжковому виданні колись для наступних поколінь, дир. Степан Шипилявий розіслав по одному примірникові до всіх наших наукових установ, видавництв, визначних осіб і т. п., в ціні одного доляра на покриття коштів друку. опрацьованому звіті є такі матеріяли:

1 — Вступне слово до українського громадянства, за підписом Екзекутиви, де на кінці читаємо:

„Поки ми об'єднані при своїй церкві, поки наші діти у своїй школі, поки наша молодь у своїх організаціях, до часу поки ми цими організаціями дорожимо і своєю активністю підтримуємо, до того часу ми частина українського народу, яку то частину всі національні групи в Америці поважають, — загинуть у нас всі духові вартості і почуття української приналежности, заникне наше ім'я, тоді справдяться твердження мислителів, що упасти може кожний нарід — заникнути нікчемний."

2 — Загальні Збори — випис із протоколів — зібрав і впорядкував дир. Степан Шипилявий.

3 — Загальний звіт Екзекутиви місцевого Відділу УККА — поданий на Загальних Зборах 3-го квітня 1966 року, який в ширшому об'ємі подав до загального відома на згаданих зборах уступаючий голова д-р Михайло Лоза.

4 — Платники Національного Датку на Український Народний Фонд УККА, — загальний список всіх платників Українського Народного Фонду та загальний прихід зібраних грошей в сумі $2.002, яку подав референт УНФ — Федір Іскало.

5 — Звіт Допомогової Секції, — яка занимається збіркою грошей та одягу для потребуючих українських залишенців в Західній Европі, під кличем „Діти дітям", — солідно опрацьований, подала голова Допомогової Секції пані Оксана Бережницька. Загальний прихід зі всіх збірок Допомогової Секції за 1965 рік, становить $ 2.923.83. Це є може одинока цього роду Допомогова Організація на терені Америки й Канади, яка взяла на себе цей обов'язок, щоб допомагати тим, які найбільше потребують — українським залишенцям в Західній Европі.

6 — Звіт про Українознавство в Рідній Школі в Боффало, де в шкільному році 1965-66, було шість відділів, в яких навчалося 67-ро дітей під проводом шістьох учителів, — подав директор школи д-р Михайло Лоза.

7 — Боффалівський Комітет Осередкові НТШ в Сарселі — Франція. Цей звіт опрацював проф. Осип Залеський, як голова місцевого Комітету НТШ в Сарселі. Звіт прочитано на загальних зборах місцевого Відділу УККА. На вступі цього звіту читаємо:

„Боффалівський Комітет Допомоги Осередкові НТШ в Сарселі — Франція, оформився і почав свою працю на початку 1955 року. По 31-го липня 1965 року з міста Боффало й сумежних громад зібрано й вислано до НТШ в Сарселі — Франція $7.333.60."

Українська громада в Боффало малочисельна, в порівнанні з іншими, багато більшими українськими громадами в Америці й Канаді, ця така велика сума зібраних грошей в цій маленькій громаді на наукову ціль НТШ в Сарселі, Франція, може послужити прикладом до наслідування іншим — більшим нашим українським громадам.

В післяслові цього звіту читаємо:

„Прохаємо ще раз всіх наших прихильників і наших дотеперішніх співпрацівників допомагати нам і надалі до успішного закінчення ЕУ 2."

8 — Фонд Катедри Українознавства, Відділ в Боффало, — тут подано загальний список всіх платниківуділовців ФКУ, де по день 28-го травня 1966 року, загальна сума зібраних грошей на Фонд Катедри Українознавства виносить $15 тисяч 405.51. За Управу ФКУ підписані: д-р Мирослав Грецишин — голова та Степан Шипилявий — секретар.

Ця зібрана сума грошей на ФКУ, це другий приклад до наслідування для інших українських громад.

Дальше знаходимо багато торговельних оголошень різних місцевих підприємств, організаційна хроніка, оголошення Об'єднання Прихильників Дітсчої Літератури — ОПДЛ та їх адреса до пані Лесі Храпливої, заклик-відозва до українського громадянства в Боффало й околиці від Української Федеральної Кредитової Спілки „Дніпро", в українській та англійській мовах, яке за Інформативний Комітет Ф-КС підписали: Йосиф Кочут, Теодор Лехман та Степан Шипилявий. Подано там список кільканадцятьох жертводавців, які зложили свої грошові датки на видання цієї документальної праці місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, а які зібрав і впорядкував дир. Степан Шипилявий.

Микола Пінкас

ДУМКИ ПРО ПОЛІТИЧНИЙ ПРИНЦИПІЯЛІЗМ І ЩЕ ДЕЩО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

соціялістів, націоналістів — переводяться. За тим зникає і ідеологічно - принциповий підхід до політичних питань.

Політика змагає нині до здійснення великих принципів. Гітлер і Сталін закопали політику ідеологій і принципіялізму. Нині йдеться в політиці лише про здійснення безпосередніх, конкретних завдань, здійсненних завдань.

Президент Джансон наражає на шкоду престиж Америки, благаючи Го Чі Мінга про мир. Змагає до досягнення лише безпосередньої цілі, готов на поступки і переговори, здаючи собі справу з того, що, навіть стосуючи всю потугу Америки, не знищить зразу ворога. Тож, забуваючи про принципіялізм, хоче лиш частинного, половинного успіху.

Ультранаціоналіст де Ґолль хоче вести Францію до слави, іґноруючи старого, випробуваного приятеля Америку, і ставить Америку нарівні з СССР. Навіть шахує Америку. Бачить величезну небезпеку у залишенні теперішнього стану двоподілу світу. Хоче грати ролю третьої сили. Закопує принципи і змагає до конкретної цілі, не оглядаючись на принципи.

Німці у нинішній ситуації стоять на порозі ревізії своєї принципіяльної політики супроти режиму Ульбрихта. Здають собі справу з того, що ізоляція триває задовго, що дві Німеччини можуть стати політичною дійсністю.

Дві України не виростуть через повну ізоляцію, бо ми ні в Америці, ні в Канаді України за Гудсоном не збудуємо.Але є загроза, що ми духово надто відчужимось від України. Мусимо брати нині Україну такою, якою вона є, а не такою, якою ми хотіли б її бачити. Народ нині не бореться там за далекосяжні принципи. Боротьба йде на фізичне вдержання нації і за здійснення малих завдань для малих досягнень. Йдеться про те, щоб зрушити те змагання за малі досягнення, вивести народ з апатії, зрушити лявіну. Лявіну малих, конкретних досягнень. Великі прийдуть як результат.

Це не значить, що ми мали б забути про наші великі ідеали. Це не значить апробувати всі акції українських людей, що вони виконують нині під примусом. На засіданні Спілки Письменників у Львові Олесь Гончар промовляв майже в патріотичному дусі, а Семен Стефаник далі славославив Москву. Йдеться про те, щоб і Стефаників заставити змінити тон. Це не так просто. Але це конкретне завдання.

Тут же у нас йдеться про те, щоб ми у своєму принципіялізмі не робили заскорі висновки. Йдеться про те щоб ми вдержали рівновагу і розсудок між ідеалами і безпосередніми завданнями І щоб ми мали відкриті очі на все, що діється у світі, на ту величезну кризу ідеалізм, що її нині світ переживає, і на залишились оазою політичного ідеалізму в добу коли світ для нього не має зрозуміння.

Не треба було американських дивізій, а вистачило б солідного політичного демаршу Заходу, щоб у 1956 році Мадярщина стала незалежною державою. Тому відповідальні провідники Мадярщини чи Польщі вважають нині всякий ідеологічний принципіялізм в їхній боротьбі за національне визволення самогубством, зате вірять, що вже в недалекій будуччині ці держави осягнуть політичну незалежність у їхньому змаганні ступінь за ступнем, ідучи на компроміси з дійсністю. Ні поляки, ні мадяри не бойкотують своїх людей.

Ми не хочемо втратити віри, бо наша ситуація гірша, як ситуація мадярів. Тому, замкнувши очі на дійсність, живемо ідеями вчора. Тих же, що дивляться тверезо на дійсність, ображаємо.

У висліді наростає прірва між нами. Дехто з нас, знеохочений боротись нерівно інтелектуальними методами, відчужуються від спільноти. А шкода. Співпраця наших усіх сил могла б принести надсподівані успіхи.

Йдеться про толеранцію. Я ще не зрадник, коли перейду пікету демонстрантів і піду побачити, чи побачитись із земляками. Я навіть усміхнусь до тих, що пікетують. Думаю, що Еко в „Лисі Микити" знаменито схопив проблему. Хай буде і пікета, але треба теж, щоб заля тріщала від українсько ї публіки.

Нинішній світ — світ суперечностей. Кожний із нас особисто живе у тому світі контроверсій, приходиться і народам з тим годитись. І шукати виходу. Але шукання — це відкритий ум. Це шукання нового, а не повторювання старого. До цілі багато доріг. І кожну слід випробувати й використати. Так роблять розумні політики.

Нема у світі установи, що керувалась би сильнішими і випробуванішими принципами, як Католицька Церква. Але навіть Папа не радить стосувати принципіялізм у політиці. Він каже, переговорювати навіть із найбільшим ворогом, переконувати, годити суперечні політичні ідеології, не засуджує навіть Москву, хіба за її переслідування релігії. Політичний ідеологізм не витримав проби, як засіб політики. Найбільше гістерії, переважна більшість політичної глупоти та величезна частина бестіяльства у світі в останньому сторіччі — це результат політичної нетерпимости і принципіялізму. Коли Модерна історія може навчити дечого, то передусім того, що, незалежно від того, якою глибокою не була б криза вартостей і які глибокі не були б непорозуміння на тлі оцінки тих вартостей, цей стан сумнівів і непевности, нерішености все ж кращий, ніж однобічний принципіяльний ідеологізм. По через нього можна втратити все. У висліді ж гри політичних суперечностей можна наблизитись до цілі, хоч би не зразу її осягнути.

Оце думки на тлі тих глибоко патріотичних, хоч не продуманих закликів. Чи не досить уже було у нас бойкотів, що, як вислів неґації, ніколи нічого позитивного не дали? Чи не час почати мислити позитивно і раціонально?

ЧИ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

доповідь

д-ра Омеляна Пріцака

(звичайний професор Гарвардського університету)

„НЕДИКІ" і „ДИКІ" ПОЛОВЦІ (ДО ПЛЕМІННОЇ І ДЕРЖАВНОЇ СТРУКТУРИ ПОЛОВЕЦЬКОГО СТЕПУ)

Конференція відбудеться в суботу, 12-го листопада 1966 року о 6 год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул. Ню Йорк, Н. Й.

КАНЦЕЛЯРІЯ

Д-ра ВАСИЛЯ В. САЛЯКА

БУДЕ ЗАКРИТА НА ЧАС ВАКАЦІЙ

від 16. листопада до 8. грудня 1966 р.

ТОВАРИСТВО СВ. ІМЕНИ
при Українській Католицькій Церкві
СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА в СПРІНҐ ВАЛЛЕЙ, Н. Й.
— влаштовує —

в суботу, 12-го листопада 1966 р.

ОСІННЮ ЗАБАВУ

в УКРАЇНСЬКІЙ ЗАЛІ, Twin Ave., Spring Valley, N.Y.
Оркестра THE STYLISTS — Вступ: $1.50
Початок: 9-та веч.

Т-во Українських Інженерів
ВІДДІЛ НЮ ЙОРК
запрошує на ВІДЧИТ

архіт. Богдана Котиса

на тему:

„АРХІТЕКТУРА І МИСТЕЦТВО ТАЙЛЯНДУ, КАМБОДЖІ (АНКОР ВАТ) і ТАГІТІ"

Доповідь буде ілюстрована фільмом, що його накрутив прелеґент та прозірками.

Доповідь відбудеться

в суботу, 12-го листопада 1966 р.
о год. 7-ій веч.
в залі
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ
2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку

По доповіді ТОВАРИСЬКА ГУТІРКА при ЧАЮ.
Гостям раді. Вступ вільний.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Кабінет антропології та археології ім. Левка Чикаленка
ПЕРШЕ НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ КАБІНЕТУ
присвячене пам'яті видатного українського археолога

ВІКЕНТІЯ ХВОЙКИ

ДОПОВІДІ

Неоніла Кордиш-Головко: „Вікентій Хвойка як дослідник полеоліту та трипільської культури".
Тетяна Іванівська: „Розкопини полів поховань і стародавнього Києва, що перевів Вікентій Хвойка".
Доповіді будуть ілюстровані.

Засідання відбудеться в неділю, 13-го листопада 1966 року о 5-ій год. 30 хв. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Ню Йорк.

Ділимося сумною вісткою
з Ріднею, Приятелями та Знайомими,
що в суботу, 5-го листопада 1966 року
відійшла у Вічність по довгій і важкій недузі
на 76-му році життя,
заосмотрена Найсвятішими Тайнами,
наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

ОЛЕНА з ЯНОВИЧІВ ГУБЧАКОВА

народжена у священичій родині в с. Кальне, Західна Україна, дружина б. дир. Української Гімназії в Тернополі, членкиня Союзу Українок, Католицької Акції Пань та других товариств.

ПАНАХИДА за упокій Її Душі буде відправлена у вівторок, 8-го листопада 1966 р. о год. 7:30 веч. в каплиці І. Музики в Шикаґо, Ілл.

ПОХОРОН Покійної відбудеться в середу, 9-го листопада 1966 р. о год. 9:30 ранку з Катедри св. о. Миколая на місцевий цвинтар св. о. Миколая.

Горем прибиті:
муж — МИХАЙЛО
сини: ОСИП з дружиною АННОЮ
ВОЛОДИМИР
МИКОЛА з дружиною ІРИНОЮ
внуки: МСТИСЛАВ, МАРІЙКА, ЮРІЙ і ДАНИЛО
та Родина в Шикаґо, в Канаді і в Україні

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність
в суботу, 5-го листопада 1966 року на 60-му році життя,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами
на Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.

ІВАН БОЙКЕВИЧ

старшина І Української Дивізії Галичина.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 8-го листопада 1966 р. о год. 11-ій ранку з каплиці Музика і Син в Шикаґо, Ілл., на місцевий цвинтар св. Миколая.

Горем прибиті:
ОКСАНА — дружина
АНДРІЙ і РОМАН — сини
Родина та Брати в Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими,
що в суботу, 5-го листопада 1966 року
відійшла від нас у Вічність
наша Найдорожча ДРУЖИНА і МАМА

бл. п.

КАТЕРИНА ЧУЙКО

ПАНАХИДА буде відправлена у вівторок, 8-го листопада 1966 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Ковальчика при 129 Grand Street в Джерзі Сіті, Н. Дж.

ПОХОРОН в середу 9-го листопада 1966 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення до церкви св. ап. Петра і Павла, відтак на цвинтар в Арлінґтоні, Н. Дж.

Горем прибиті:
СТЕФАН — муж
РОМАН — син
ГАНЯ — донька

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США і МУЗЕЙ-АРХІВ ім. Д. АНТОНОВИЧА АКАДЕМІЇ

з глибоким смутком повідомляють про смерть
3-го листопада 1966 року в Ню Йорку

проф. Валентина Андрійовича ШУГАЄВСЬКОГО

видатного українського вченого, кол. директора музею В. В. Тарновського в Чернигові, директора Нумізматичного Музею в Київській Лаврі, директора Нюйоркської Філії Музею Архів УВАН в Німеччині (1949-1950).

Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.
УВАН у США

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, СИНА

бл. п. інж.

РОМАНА ОНИШКЕВИЧА

хорунжого УСС
відправляться

СЛУЖБИ БОЖІ:

8-го ЛИСТОПАДА 1966 р. о год. 9-ій ранку в церкві ПОКРОВИ БОЖОЇ МАТЕРІ в ОЗОН ПАРКУ, Н. Й.

9-го ЛИСТОПАДА 1966 р. в КАПЛИЦІ СЕМІНАРІЇ в РИМІ, Італія.

В СУБОТУ 12-го ЛИСТОПАДА 1966 р. о год. 8:30 ранку в церкві СВ. ЮРА на МАНГЕТЕНІ.

Родину, Друзів просять про молитви
ЖІНКА, СИН і МАТИ

У неділю, 13-го листопада 1966 р.

в третю річницю болючої втрати
нашого Дорогого
МУЖА, ТАТА і ДІДУСЯ

бл. п. АНДРІЯ ШКІЛЬНОГО

в Українській Православній Церкві
СВ. ЛУКИ в СИРАКЮЗАХ
після Служби Божої відправиться

ПАНАХИДА

на яку запрошуємо Товаришів по Зброї Покійного, Друзів і Знайомих.

ТЕТЯНА ШКІЛЬНА, ДІТИ і ВНУКИ

В 5-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

ЛЕВА ТУРКЕВИЧА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в середу, 9-го листопада 1966 року

о год. 9-ій рано
в Церкві СВ. МИХАЇЛА
у ВУНСАКЕТ, Р. Ай.

РОДИНА

Вишивані Вечерниці у Вашингтоні

78 Відділ Союзу Українок ім. Олени Степанів відбув свої перші Вишивані Вечерниці 22-го жовтня. Забава мала на меті не лиши забавити гостей, але й зберегти українську традицію, та виявити виховне та культурне значення української вишивки.

При вході на залю гостей зустрічала барвиста осінь парку, із столиками та кріслами, уложеними поміж різноманітні дерев. Із лямп звисало осіннє листя, а по стінах пишалися чорні сильветки українських танцювальних пар. Око гляділо на естетично уложений буфет, вкритий вишиваним обрусом. У забавовій залі на вікнах, мов писанки, видніли вишивані лортьєри. Око ловило і червоні маки та соняшники, розложені у вазах біля стін.

Забаву відкрила голова 78-го відділу Союзу Українок пані Мирослава Скасків, вітаючи гостей, та з'ясовуючи мету вишиваних вечерниць — слідуючими словами: „Хочемо своїми вишивками отут у чотирьох стінах далеко від нашої любої батьківщини принести нам образ живої України — її краси, мистецтва, та наповнити нас незабутніми спогадами про неї. Хочемо вщепити молоді любов до своєї рідної вишивки."

Пані Скасків представила аранжерів забави в особах пані Марійки Брездень-Сербин, та п. Богдана Скаскова, і передала ведення в їхні руки.

Аранжери знаменито бавили гостей. Під час забави подано гарячу вечерю, якою заряджувала пані Богданна Гелета з поміччю пань союзанок. Пані мали змогу купити своїм партнерам вишивані котильйони, а панове могли зреванжуватися паням квітами.

Програма забави включала дефіляду вишивок, у якій взяли участь 26пань та 5 відважних джентельменів. Забаву закінчив пан Скасків маршем „Гей там на горі січ іде".

Дарія Кульчицька

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 11 ЛИСТОПАДА 1966 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Місячні збори Товариства „Запорозька Січ", 155 Відділ УН-Союзу о год 7.00 вечором в УНДомі при 760 Стейт Ст. Проситься членів прибути на збори, на яких будуть дискутовані важні справи: дня св. Михаїла і 60-ої річниці існування Т-ва „Запорозька Січ". М. Фединишин, секретар

СУБОТА, 12 ЛИСТОПАДА 1966 р.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Місячні збори 266-го Відд. ім. Івана Франка відбудуться в Українськ. Горожанськім Клюбі при 3-5 Теллер вулиці. Управа просить прибути громадно на збори. — Василь Труфин секретар.

ШИКАГО, Ілл. Збори Відділу св. Петра і Павла Відд. 220 о год. 7:30 веч. в Союзі. Проситься вирівняти свої залеглости. Вплати можна пересилати також чеком на руки секретаря І. Мелинишина. — Н. Гут, голова, І. Мелинишин, секретар.

НЮАРК Н. Дж. Місячні Збори Т-ва ім. М. Грушевського Відділ 219 УНС о год. 7-8 веч. в приміщенні при 615 Co. 19 Ст. Проситься відібрати чеки дивіденди і вирівняти залеглі вкладки, щоб не наразитись на суспенду. — М. Юров, секр.

МОНЕССЕН, Па. Місячні збори членів 338 Відд. УНС о год. 1-ій по полудні в Українській Залі на 2-гій вулиці 213 Скунмекер Ев. Проситься членів прийти і заплатити свої місячні вкладки, а довгуючих вирівняти залеглі вкладки. — Павло Янковський, предс., Микола Куць, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Т-ва „Мир", відділ 324 УНС о год. 7-ій вечором. Просимо членів прийти і вирівняти член. вкладки для УНС. — І. Струк секретар.

НЕДІЛЯ, 13 ЛИСТОПАДА 1966 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл відд. 336 УНС о год 1-ій по пол. в УНДомі, при Вест 14-ій вул. Проситься членів прийти і вирівняти свої вкладки. Гр. Кісіль секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, Відд. 367 УНС о год 1.30 по полудні в Укр. Амер. Клюбі — Ю. Кушнір, голова, Т. Песко, кас. В. Попович секретар.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, 251-ий Відд. УНС о год 11.30 перед пол. в церковній галі св. ап. Петра і Павла при Вест 7-ій вул. В місяці грудні збори 11-го також. — В. Козир — предс., Т. Шмагала — секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні Збори Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича, Відд. 94 УНС о 2-гій годині у приміщенні Укр. Дем. Клюбу при вул. Гринлінг 2376. Проситься усіх членів прийти на час. — М. Борискевич, рек. секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ — Відділ 75 УНС о год. 1-ій по полудні в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься членів прибути на збори та заплатити членські вкладки, а довгуючих вирівняти свої залеглости. — За управу: рек. секр. С. Леськів.

ТАРЗАН, ч. 5717. Жахливий терор!

'THE SNOW REGION WAS THE PLACE OF WORSHIP FOR MY PEOPLE--' CONTINUED THE KING.
'BUT THE WHITE MAN HAS SPREAD MAGIC-- ANY WHO GO NOW NEVER RETURN--'
'EVEN THE VILLAGE IS NOT SAFE,' THE CHIEF SHUDDERED. 'OUR HOMES ARE INVADED. PEOPLE DIE EACH NIGHT-- FOR THAT IS WHEN THE MONSTER COMES!'

Коли його замкнули в келії, мавполюд думав про дивне гуркотіння.

І справді! Він залишився в живих внаслідок капризного діяння природи... Гора Луна мусить бути вульканічного походження!

... Пізніше, пізньої ночі, Тарзан збудився від жахливих криків. Несамовиті селюхи бігли, спотикаючися та падаючи... Пробуючи втекти від страшного терору!